

Proef ingediend met het oog op het behalen van de graad van
Master of Science in de Politieke wetenschappen

Compassie als politieke strategie? Een kwalitatieve analyse naar het gebruik van compassie in het politiek discours rond asielzoekers en vluchtelingen.

Rhea MOONEN

0539669

Academiejaar 2018-2019

Promotor: Dimokritos KAVADIAS

Jury: Ilke Adam, Elham MANSOURY BABHOUTAK

Sociale Wetenschappen & Solvay Business School

Inhoudsopgave

Deel 1: Inleiding	1
Deel 2. Literatuurstudie	3
2.1 Achtergrond vluchtelingen -en asielcrisis 2015	3
2.1.1 Vluchteling, asielzoeker of migrant?	3
2.1.2 De Europese asiel- en vluchtelingencrisis 2015 in cijfers	4
2.1.3 Europese lidstaten op het matje geroepen.....	5
2.2 Het politiek discours.....	7
2.2.1 Definitie van een politiek discours	7
2.2.2 Rede versus emoties in het politiek discours	8
2.3 Compassie: definiëring en gebruik in het politiek discours.....	9
Deel 3. Methodologie	13
3.1 Onderzoeksvraag en mogelijke verwachtingen	13
3.1.1 Mogelijke verwachtingen	13
3.2 Methode en verantwoording	14
3.2.1 Data-overzicht	14
3.2 Analyse van de data	16
3.2.1 Codeerschema.....	16
Deel 4. Onderzoeksresultaten	21
4.1 2015: Het hoogtepunt van de wereldwijde asiel- en vluchtelingencrisis.....	21
4.2 2016: De Turkije-deal en Frontex.....	35
4.3 2017	44
Deel 5. Discussie en conclusie	50
Deel 6. Bibliografie	58
Deel 7. Bijlagen	I

Deel 1: Inleiding

In 2015 werden we geconfronteerd met een vluchtelingencrisis waarbij wereldwijd zo'n 59,6 miljoen mensen op de vlucht sloegen. Tijdens de zomer van dat jaar bereikte de crisis haar hoogtepunt. De politieke debatten over hoe we met de grote instroom van asielzoekers en vluchtelingen moesten omgaan, gingen er overal hard aan toe en het "indijken van de migratiestroom naar Europa" werd volgens het Federaal Migratiecentrum, Myria, een "politieke prioriteit" waarbij de EU de grenzen leek af te tasten van wat internationaal en Europees toegelaten is op vlak van mensenrechten (Federaal migratiecentrum [Myria], 2016, p.53).

Een zoektocht naar onderzoek betreffende het politiek discours rond asielzoekers en vluchtelingen leert ons dat de focus van wetenschappers voornamelijk ligt op het gebruik van negatieve emoties om dat discours te voeden. Dat viel ook sociologe Ala Sirriyeh op. Sirriyeh stelde in haar boek: 'Politics and compassion; Immigration and Asylum policy' dat ondanks het gebrek aan onderzoek, compassie een belangrijke rol speelt binnen het migratiediscours en dat deze emotie niet alleen wordt gebruikt door voorstanders van een zachter asiel- en vluchtelingenbeleid maar tevens wordt aangewend door zij die streven naar strengere migratie- en asielwetgevingen. Sirriyeh merkte daarbij op dat de kentering in het discours volgde op de dood van Alan Kurdi; de driejarige jongen die verdronk toen hij samen met zijn ouders Syrië ontvluchtte voor het toenemende geweld. Het beeld van deze jongen, aangespoeld op een Turks strand, wekte heel wat emoties op en politici werden op het matje geroepen vanwege hun gebrek aan compassie en hulp tegenover asielzoekers en vluchtelingen (Sirriyeh, 2018, p.2-4; Clayton, 2015).

Deze masterproef vertrekt dan ook vanuit de volgende vraag:

"Op welke manier wenden Vlaamse partijen compassie aan om hun standpunten rond asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden tegenover de kiezer?"

Vinden we ook in Vlaanderen compassie terug in het politiek discours rond asielzoekers en vluchtelingen? En op welke manier wordt deze emotie aangewend om standpunten rond asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden tegenover de kiezer?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden, onderzoeken we artikels over de vluchtelingen- en asielthematiek van Vlaamse partijen en haar politici. We bakenen daarbij de periode af

vanaf januari 2015 tot en met december 2017 en richten ons op artikels die de partijen beschikbaar stellen op hun officiële webpagina.

In het tweede deel behandelen we enkele concepten die nodig zijn om de onderzoeksvragen te beantwoorden. We lichten kort de achtergrond van de asiel- en vluchtelingen crisis toe, de invloed van deze crisis op het politieke discours en de mogelijke invloed van een discours op de publieke opinie. We definiëren 'compassie' en bekijken hoe compassie te pas en onpas wordt gebruikt om het discours te voeden.

In het derde deel belichten we de methodologie van deze masterproef. We formuleren de onderzoeksvragen, stellen enkele verwachtingen op en gaan over tot de manier waarop de data werd verzameld en de analyse plaatsvond. De verantwoording van de data en het codeerschema komen hier eveneens aan bod.

De onderzoeksresultaten worden beschreven in het vierde deel. We bespreken de resultaten van onze data-analyse aan de hand van een narratieve tijdslijn en gaan na op welke manier compassie wordt aangewend binnen het politiek discours rond asielzoekers en vluchtelingen.

In het vijfde deel sluiten we deze masterproef af met een discussie en de conclusie. We gaan daarin na of we op basis van de onderzoeksresultaten, onze onderzoeksvraag kunnen beantwoorden. We maken ruimte voor de beperkingen van deze masterproef en kijken naar mogelijkheden voor toekomstig onderzoek. We besluiten deze masterproef met de conclusie.

Deel 2. Literatuurstudie

2.1 Achtergrond vluchtelingen -en asielcrisis 2015

2.1.1 Vluchteling, asielzoeker of migrant?

Voor we kort de context van deze masterproef toelichten, is het belangrijk om het verschil tussen een vluchteling, asielzoeker en migrant te benadrukken. Art. 1 van het Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen¹ of het VN-vluchtelingenverdrag omschrijft een vluchteling als elke persoon die:

"[...] uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren"
(1951, p.1).

Wanneer iemand de status van vluchteling verwerft, krijgt hij/zij dezelfde sociale rechten als de burgers van de staat waar hij/zij de status verworven heeft. Mensen op de vlucht voor oorlog of conflict werden in het VN-Vluchtelingenverdrag niet opgenomen. De Europese Unie voerde daarom *subsidiare bescherming* in. Vraagt de vluchteling een vluchtelingenstatus aan om officieel in een land te kunnen verblijven, spreken we van asielzoekers. Het aanvragen van asiel is een fundamenteel mensenrecht². Wanneer iemand van het ene naar het andere land verhuist, zonder dat hij/zij specifiek op de vlucht is voor de criteria opgenomen in het VN-vluchtelingenverdrag spreken we over migranten. Migranten kunnen worden teruggestuurd naar het land van herkomst op voorwaarde dat zijn/haar leven of vrijheid niet in gevaar is (De VN-Vluchtelingenorganisatie [UNHCR], 2016b; CIRE & Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 2015).

De VN-Vluchtelingenorganisatie - of het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen (UNHCR), merkt op dat de termen *vluchteling*, *asielzoeker* en *migrant* door elkaar worden gebruikt om bepaalde visies rond migratie te verdedigen. Maar het onderscheid tussen deze termen valt volgens mensenrechtenorganisaties niet altijd even gemakkelijk te onderscheiden. Zo kan een persoon in erbarmelijke omstandigheden leven zonder dat

¹ Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen. Ondertekend te Genève op 28 juli 1951. Wet van 26 juni 1953, B.S., 4 oktober 1953.

² United Nations Department of Public Information [DPI] (1948). Universal Declaration of Human Rights, New York.

hij/zij wordt vervolgd of direct voor zijn/haar leven moet vrezen. Het UNHCR stelt dan ook dat het verwisselen van de termen de aandacht wegneemt van de specifieke legale bescherming die vluchtelingen nodig hebben en dat begripsvervaging de publieke steun voor vluchtelingen en asielzoekers kan ondermijnen (UNHCR, 2016a). Daarenboven gaan landen allemaal anders om met migranten, dit in tegenstelling tot de rechten en plichten van vluchtelingen. Landen hebben hun eigen wetten en processen wat betreft migratie, maar moeten zich strikt houden aan de bescherming tegenover vluchtelingen die door internationale en nationale wetten worden opgelegd (UNHCR, 2016a, 2018: p.1-2).

2.1.2 De Europese asiel- en vluchtelingencrisis 2015 in cijfers

"2015: *Het jaar van de Europese vluchtelingencrisis*": kopte de VN-vluchtelingenorganisatie in december 2015. Ze omschreef de vluchtelingencrisis waarbij wereldwijd 59,6 miljoen mensen op de vlucht sloegen, als de "ergste humanitaire crisis sinds de Tweede Wereldoorlog" (Splinder, 2015). De toename van vluchtelingen en migranten die via gevaarlijke zeeroutes de kusten van Europa trachtten te bereiken baarde het UNHCR zorgen. De organisatie noteerde in de eerste helft van dat jaar 137.000 personen die via de Middellandse zeeroute hun toevlucht naar Europa namen; een toename met 87% tegenover de eerste zes maanden het jaar voordien. Tegen december 2015 steeg dit aantal tot 911.000 personen. Ongeveer 3.550 personen die de oversteek waagden overleefden dit niet. Het UNHCR riep op tot meer verantwoordelijkheid en hulp vanuit de Europese lidstaten en benadrukte dat het merendeel van zij die de gevaarlijke routes namen, vluchtelingen waren op de vlucht voor oorlog, geweld en vervolging (Berry e.a., 2015; Splinder, 2015; UNHCR, 2015b, p.2).

Eurostat telde in 2015, 1.255.640 personen die een eerste keer asiel aanvraagden in de lidstaten van de Europese Unie. Meer dan het dubbele van in 2014. Ook België voelde de vluchtelingencrisis. Waar België in 2014, 14.045 eerste asielaanvragen kreeg, steeg dit in 2015 tot 38.990 aanvragen. De Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) noteerde er 39.064. Daarmee kreeg ons land 3,1% van het totaal aantal eerste aanvragen binnen de Europese Unie. Verder observeerde Myria dat het percentage *erkenningen als vluchteling* aanzienlijk steeg. Waar dit percentage tijdens 2009 - 2013 varieerde tussen 15% en 25%, merkte Myria een stijging op tot 37% in 2014 en 49,5% gedurende de eerste acht maanden in 2015. 10% van de personen die ons land bereikten werd in 2014 subsidiaire bescherming toegekend. (Algemene Dienst Vreemdelingenzaken, 2015; Eurostat Press Office, 2016; Myria, 2015, 2016a).

Hoewel België in 2015 meer asielaanvragen ontving dan het Europese gemiddelde, stelt Myria dat we de cijfers betreffende de asielcrisis in perspectief moeten plaatsen. België

kende immers ook in 2000 - met 46.855 asielaanvragen - en in 2011 - met 25.585 asielaanvragen - , een piek. Daarenboven werd een slordige 75% van de personen die in 2015 een eerste asielaanvraag indienden, opgevangen door slechts vijf landen; Duitsland, Hongarije, Italië, Frankrijk en Oostenrijk. In 2016 daalde het aantal eerste verzoeken om internationale bescherming. Het commissariaat-Generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (CGVS) tekende dat jaar 14.670 aanvragen op. In 2017 ging het om 15.373 aanvragen (Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, 2019; Eurostat Press Office, 2016; Myria, 2015, 2016b).

2.1.3 Europese lidstaten op het matje geroepen

Volgens het Myria slaagde de Europese Unie er niet in om tijdens de vluchtelingencrisis "adequaat" en "met één stem" te reageren. Het leek eerder een "collective action failure" waarbij de samenwerking tussen "de lidstaten faalden en lidstaten vanuit eigenbelang maatregelen op eigen niveau uitwerkten": verblijfsvergunningen voor erkende vluchtelingen werden beperkt in tijd, er werden versnelde procedures ingevoerd, de mogelijkheden tot intrekking van status werden uitgebreid en er kwamen strengere bepalingen op het vlak van gezinshereniging. Het reguleren en "indijken van de migratiestroom naar Europa" werd volgens het migratiecentrum "een politieke prioriteit" waarbij werd afgetast wat "internationaal en Europees toegelaten is op het vlak van mensenrechten" (Myria, 2016a, p.52-53).

Een voorbeeld daarvan is de Turkije-deal die op 18 maart 2016 werd aangenomen tussen de Europese lidstaten en Turkije. In deze deal werd vastgelegd dat alle irreguliere migranten die op de Griekse eiland zouden toekomen, teruggestuurd worden naar Turkije. In ruil biedt de Europese Unie humanitaire en financiële hulp voor Syriërs die onder tijdelijke bescherming in Turkije verblijven. Turkije kon daarbij rekenen op een Trust Fund van 3 miljard euro – later kwam daar nog eens 3 miljard euro bij - en voor elke Syriër die vanuit de Griekse eilanden naar Turkije wordt teruggestuurd, zou een andere Syriër vanuit Turkije in de Europese Unie worden hervestigd. Hiermee moest de illegale migratie van Turkije naar Griekenland worden stopgezet. Er kwam veel kritiek op deze deal. Zo zou Europa de verantwoordelijkheid voor de opvang van vluchtelingen van zich afschuiven en bleken vluchtelingen geblokkeerd te zitten in Turkije en Griekenland, waar ze volgens mensenrechtenorganisaties te maken kregen met mensonterende omstandigheden in de overbevolkte vluchtelingenkampen. Amnesty International vroeg de lidstaten om "niet akkoord te gaan met de Turkijedeal" (2016) en ook anno 2019 roepen organisaties de Europese leiders op om "een einde te maken aan het schadelijke beleid dat vluchtelingen vasthoudt in de "hotpots" op de Griekse eilanden" (Artsen Zonder Grenzen, 2019). Datzelfde jaar wordt er ook sterk geïnvesteerd in de Europese grens- en kustwacht

Frontex; een agentschap dat de EU-landen en Schengenlanden buiten de EU hulp moet bieden bij de bewaking van de buitengrenzen. Het agentschap zou daarbij vanaf 2021 extra bevoegdheden krijgen, waaronder identiteitscontroles en het toestaan of weigeren van toegang tot de buitengrenzen. (Amnesty International, 2016, 2018; Artsen Zonder Grenzen, 2019; Baybasin, 2017; Europa Nu, z.d.; Raad van de Europese Unie, 2016, 2019; Myria, 2016b).

Europa werd verschillende keren op het matje geroepen omdat ze de mensenrechten zou schenden. In maart 2018 hekelde de voormalige Hoge Commissaris Voor de Mensenrechten, Zeid Ra'ad Al Hussein, de houding van Europese lidstaten in de vluchtelingen crisis. Hij stelde dat twee-derde van de nationale parlementen bestaat uit "politieke partijen met extreme standpunten tegenover migranten, moslims en andere minderheden". Daarenboven maakte hij zich zorgen over de focus van de lidstaten op het tegenhouden van migranten. De keuze van de Europese Unie om hun grenzen te externaliseren naar landen met minder middelen bracht de bescherming en mensenrechten van deze vluchtelingen in gevaar:

"This discourse based on racism, xenophobia and incitement to hatred has now expanded so significantly that in several countries it is dominating the political landscape"
(Zeid Ra'ad Al Hussein, 2018).

Maar niet alleen Europa werd op het matje geroepen, ook België zou te weinig bijdragen in de beloofde hervestiging van asielzoekers en vluchtelingen. De koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging 11.11.11, stelde in 2017 dat België slechts één vluchteling per 208 inwoners opving. Ter vergelijking; Libanon ving op dat ogenblik 1 vluchteling per 5 inwoners op, Turkije 1 op 25, Tsjaad 1 op 26 en Oeganda 1 op 35. De zwaarste last van de vluchtelingen crisis zou volgens 11.11.11 dan ook gedragen worden door de armste landen. Daarenboven klaagde Vluchtelingenwerk Vlaanderen de beperkingsmaatregelen van voormalig staatssecretaris Asiel en Migratie, Theo Francken aan waarbij de limiet van het aantal asielaanvragen in november 2018 werd teruggebracht naar 50 aanvragen per dag. De organisatie stelde daarbij dat de regering geen les leerde uit de asielpiek in 2015 en dat ze "het gebrek aan opvangplaatsen zelf in de hand heeft gewerkt" (11.11.11, 2017; Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 2018).

2.2 Het politiek discours

2.2.1 Definitie van een politiek discours

De vraag hoe Europese lidstaten – en daarmee ook België – vluchtelingen internationale bescherming en opvang kunnen bieden, beheerste volgens Myria “[...] de debatten die de politieke wereld, media en burgers beroerden”. Nationale regeringen verstrengden de opvang, grenscontroles werden opgevoerd en “veralgemeningen, desinformatie en angst” waren daarbij “schering en inslag”. (Myria, 2015, p.1)

Een ‘discours’, ‘vertoog’, ‘frame’, ... : een eenduidige omschrijving van het concept valt nauwelijks te beschrijven. Zo definieert Van Dale een discours als “de zaken die onderwerp van gesprek zijn in een bepaalde periode bij een bepaalde groep” terwijl Michel Foucault een discours eerder kritisch benadert en een sterke nadruk legt op de manier waarop taal wordt gebruikt om macht en sociale ongelijkheden te bekomen. (Van Dale Online, z.d.; Van den Berg, 2004, Bryman, 2012, p.528-539) Professor Harry Van den Berg legde voor ‘Kwalon’ - een platform voor kwalitatief onderzoek - verschillende benaderingen bij elkaar en stelt dat een discours in de meeste gevallen gaat “over de manier waarop via taal sociale verhoudingen en identiteit geconstrueerd worden” (2004, p.32). Dit impliceert volgens Van den Berg dat taal een constructie is van de werkelijkheid. Taal is niet enkel een middel om informatie over te dragen of een manier om opvattingen en gevoelens van de spreker te achterhalen, maar construeert ook meningen en werkelijkheden. Daarenboven geldt voor taalhandelingen hetzelfde als voor sociale handelingen in het algemeen; taalgedrag is niet alleen een uitdrukking van intenties en bedoelingen maar produceert ook betekenissen waarvan taalgebruikers zich niet altijd bewust zijn. Hoe neutraal taal ook mag lijken; vaak dragen onze boodschappen onderliggende betekenissen met zich mee. Taalhandelingen kunnen volgens Van den Berg dan ook verstrekkende gevolgen hebben. (Van den Berg, 2004, p.29 - 39).

Volgens professor Teun Van Dijk (1997, p.14-28) verspreidt politieke macht zich doorheen verschillende eigenschappen van een discours. De specifieke context waarbinnen een politiek discours zich afspeelt, is daarbij belangrijk en de intenties van een discours kunnen duidelijk worden aan de hand van bepaalde acties zoals besluitvorming en wetsvoorstellen. Daarenboven wordt een discours ook ingezet om stemmen te vergaren, steun te krijgen, politiek te overleven en zich te legitimeren bij de bevolking.

2.2.2 Rede versus emoties in het politiek discours

Iemand die nauwelijks weg te denken valt in de analyse van politieke discours is Amerikaans Linguïst, George Lakoff. De professor in de Cognitieve- en Taalwetenschappen aan de Universiteit van Californië, staat bekend om zijn theorie van framing en spendeerde een groot deel van zijn werk aan de analyse van het discours van conservatieven en progressieven tijdens de Amerikaanse verkiezingsstrijd. Hoewel conservatieven er volgens Lakoff goed in slagen om een discours te framen, zouden progressieven deze kunst niet zo goed in de vingers hebben. Onder framing verstaat Lakoff (2004, p. XV); "mental structures that shape the way we see the world" of mentale structuren die ervoor zorgen dat we de wereld zien, zoals we ze zien. Bij elk woord dat we horen of gebruiken, wenden we specifieke taal of frames aan om onze gedachten te ordenen en emoties en wereldbeelden aan te wakkeren. Waarden, normen, emoties, metaforen, ... allemaal helpen ze het politiek discours aan overtuigingskracht te winnen. Mensen kiezen hun leiders niet alleen op basis van bepaalde standpunten: morele waarden, authenticiteit en het vertrouwen dat de partij naar de kiezer uitstraalt, spelen volgens de wetenschapper een veel belangrijkere rol. Wetenschappers, Daniel Kahneman en Amos Tversky scharen zich achter het belang van goede framing. Zij bewezen via experimenten dat mensen niet enkel rationeel keuzes maken, maar dat ze dit vaak irrationeel doen en daarbij gebruik maken van "mental shortcuts" (Tversky & Kahneman, 1986 in Lakoff, 2004).

"Don't think of an Elephant", stelt Lakoff (2004, p.33). Hiermee bedoelt hij dat progressieven té vaak het taalgebruik en de frames overnemen van conservatieven, waardoor net dat laatste frame wordt versterkt. Wanneer progressieven het gevoel krijgen dat ze het debat niet meer beheersen, bewegen ze zich in hun discours soms naar de rechterzijde in de hoop "swing voters" voor zich te winnen. Echter wordt hiermee het verhoopte effect niet behaald. Integendeel, de waarden die zo belangrijk zijn voor het rechtse kamp worden nu ook nog eens door links benadrukt en wat mogelijks nog van negatievere invloed kan zijn, is dat links op die manier het vertrouwen van haar achterban verliest. Ook het opdringen van juiste waarden en normen zorgt ervoor dat links faalt om bepaalde debatten naar hun hand te zetten. De kiezer heeft het gevoel dat hij als dom wordt aanschouwd en voelt zich niet meer aangesproken om te handelen in functie van het linkse discours (Lakoff, 2004, Lakoff & the Rockridge Insitute, 2006).

Drew Westen, een vooraanstaand professor in de Psychologie en Psychiatrie besteedde met 'The Political brain' een volledig boek aan het belang van emoties binnen een politiek discours. Westen is ervan overtuigd dat mensen vertrouwen op hun emoties bij het maken van (politieke) keuzes; rede en rationaliteit dragen slechts minimaal bij. Net zoals Lakoff is hij ervan overtuigd dat links te vaak de handdoek in de ring moet gooien omdat ze

voornamelijk appelleren aan de rationele zijde van onze gedachten. Republikeinen zijn volgens hem dan ook meester in het aanwenden van woorden en beelden die emotionele watervallen in gang zetten. Drew Westen stelt dan ook dat wanneer partijen hun campagne succesvol willen voeren, ze zich moeten focussen op de gevoelens van de burgers en emotioneel geladen verhalen moet vertellen die de partijen uitdragen (Westen, 2007).

In het politiek maandblad 'Samenleving en Politiek' schreef hoofdredacteur Wim Vermeersch over het ideologisch, strategisch en electoraal spanningsveld dat links lijkt te ervaren wanneer ze hun standpunten rond migratie moeten verdedigen. Zo schrijft de auteur dat sp.a worstelt met de bestaansredenen van het socialisme namelijk solidariteit en tegenover wie en hoe internationaal die solidariteit dan moet zijn. Ook de verdeeldheid onder socialisten zelf helpt hen niet vooruit en tegen het harde migratiediscours van bijvoorbeeld N-VA lijken, volgens Vermeersch, de genuanceerde standpunten van sp.a rond asiel en migratie te "verdrinken in het geschreeuw" (Vermeersch, 2018, p.46 – 51).

Willen partijen en hun politici de kiezer overtuigen? Dan moeten ze het discours dus sturen en voeden met waarden en principes. Ze moeten uitkomen voor datgene waarin ze geloven en het gevoel opwekken dat ze aan de kant van de kiezer staan en de kiezer begrijpen (Lakoff, 2004, p.17 - 18).

2.3 Compassie: definiëring en gebruik in het politiek discours

Onderzoek wijst uit dat angst een invloed kan hebben op ons politiek handelen. Er wordt dan ook veel onderzoek gedaan naar het gebruik van deze emotie binnen het politieke discours en meer specifiek naar angstdiscours om standpunten rond asielzoekers en vluchtelingen te verdedigen (Cislaru, 2012; De Cleen e.a., 2017; Gale, 2004; Greenberg e.a., 1992; Lakoff, 2004; Greenberg & Solomon, 1997; Weise e.a., 2008).

Toen Europa in 2015 werd geconfronteerd met een vluchtelingen- en asielcrisis, zagen onderzoekers dat ook het politieke discours in Vlaanderen inspeelde op angstgevoelens. De vluchteling werd daarbij beschouwd als een indringer en voorgesteld als een gevaar voor de eigen maatschappelijke normen en waarden (Gorp, 2006; Leuven Van e.a., 2018). Toch werd er niet alleen een angst in het discours opgemerkt. Wanneer op 2 september 2015 het levenloze lichaam van de 3-jarige vluchteling, Alan Kurdi, aanspoelt, beginnen politici ook compassie aan te wenden om hun standpunten te verdedigen. Er ontstond volgens sociologe aan de Universiteit van Liverpool, Ala Sirriyeh, een verschuiving binnen het discours van angst naar compassie (Sirriyeh, 2018, p.6).

Compassie is een sterk gecontesteerd begrip en wordt naargelang de discipline op verschillende manieren gedefinieerd. Voor deze masterproef bekijken we compassie als een multidimensionaal proces waarbij iemand er zich van bewust is dat een ander lijdt, hierover bezorgd is, de wens heeft om dit lijden te verlichten en bereid is om dit lijden te verhelpen (Jinpa in Jazaieri e.a., 2013, p.1). Deze emotie bezit volgens Jazaieri e.a. (2013) zowel affectieve, cognitieve als motivationele componenten en wordt daarenboven geassocieerd met gevoelens van optimisme, geluk en sociale verbondenheid. Het is een emotie die opkomt wanneer we anderen zien lijden en het motiveert ons om zij die lijden te helpen (Goetz, Keltner, & Simon-Thomas, 2010). Filosofe Marli Huijer, stelt dat de zichtbare stroom van vluchtelingen die in 2015 door Europa trok, compassie opwekte omdat deze vluchtelingen slachtoffer waren van oorlog en geweld en zelf geen schuld troffen aan het leed (Huijer, 2016, p.27). Ook filosofe Martha Nussbaum meent dat een belangrijke voorwaarde voor het voelen van compassie leunt op het geloof dat het een serieus en geen triviaal leed betreft en dat het leed niet zelf werd veroorzaakt. Maar ze stelt verder ook dat – als we compassie voelen – we het geloof hebben, dat het leed onszelf of onze naasten zou kunnen overkomen (Nussbaum, 1996, p.31).

Wanneer we het gebruik van compassie toepassen op de vluchtelingenthematiek, zouden politici compassie kunnen tonen door het lijden van vluchtelingen te erkennen, te tonen dat het hen raakt en vervolgens te laten zien dat er ten minste de intentie is om maatregelen in te voeren die dit lijden kunnen verhelpen. Daarenboven zouden ze zich ook kunnen verzetten tegen hardere maatregelen ten opzichte van het slachtoffer. In dat geval spreken we van *compassionate resistance*; het verzet vanuit bepaalde partijen/politici tegen strengere maatregelen voor vluchtelingen en asielzoekers (Sirriyeh, 2018). Bij dit verzet wordt volgens professor in vrouwen- en genderstudies, Simona Sharoni, niet alleen rekening gehouden met de slachtoffers van het leed maar ook met de geschiedenis van het conflict, haar wortels en onrechtvaardige systemen die deze conflicten in stand houden (Sharoni, 2006, p.289).

Maar compassie wordt volgens onderzoekers ook op andere manieren ingezet. Sirriyeh toonde in haar analyse aan dat compassie tegenover migranten, asielzoekers en vluchtelingen wordt gebruikt om zich te verantwoorden voor strengere maatregelen (*compassionate refusals*) en voor het gebrek aan compassie tegenover bepaalde bevolkingsgroepen (*resistance to compassion*). Zo werd compassie aangewend om onder andere de Turkije-deal en de terugtrekking van de reddingsoperaties op de Middellandse zee te verantwoorden (Crawley, 2016, Follis, 2017 in Sirriyeh, 2018, p.4). Afhankelijk van wie compassie aanwendt, merkt Sirriyeh op dat het slachtoffer (aan wie komt het lijden toe), de vijand (wie zorgt voor dit lijden) en de held (wie verlost het slachtoffer uit dit

lijden) verschuift doorheen verschillende standpunten rond de komst van asielzoekers en vluchtelingen. Zowel in het Verenigd Koninkrijk, Australië als de Verenigde Staten zag Sirriyeh dat compassie op allerlei mogelijke manieren wordt ingezet om het discours te voeden en dit vaak in interactie met andere gevoelens zoals angst, kwaadheid, schaamte en machteloosheid. Frames en gevoelens worden met andere woorden gebruikt om te verantwoorden aan wie compassie al dan niet toekomt en onder welke omstandigheden iemand recht heeft op compassie. Compassie is volgens Sirriyeh (2018, p.97) dan ook zeer ambigue; het omvat verschillende criteria over wie het recht heeft op compassie, hangt af van de relatie van het slachtoffer tegenover diegene die de macht in handen heeft en van de gewenste interventies en oplossingen die de spreker voor ogen heeft.

Hoewel onderzoek naar compassie binnen het politiek discours onderbelicht is, wist ook voormalig Amerikaans president, George W. Bush in 2000 de nodige aandacht te trekken met een compassie-discours. De voormalig Republikeinse president maakte tijdens zijn presidentiële campagne regelmatig gebruik van *compassionate conservatism*; een term waarmee zowel de conservatieve schrijver, Marvin Olasky, als Bush duidelijk wilden maken dat niet de staat, maar burgers en organisaties verantwoordelijk zijn voor de zorg van minderbedeelden. Door compassie aan te wenden wist Bush zich volgens onderzoekster Martha Du Vall, te onderscheiden van traditionele conservatieven die enkel oog hadden voor bedrijven, militaire interventies en belastingen. Amerikaanse burgers hadden met Bush terug het gevoel dat de Republikeinen, sociale aangelegenheden opnamen in hun programma. Door het gebruik van compassie legde hij de nadruk op conservatieve waarden en slaagde hij erin om zichzelf een menselijker gezicht aan te meten (Olasky, 1992 in Du Vall, 2010, p.47; Du Vall, 2010, p.47-48; Holtzman, 2010).

"This will not be the failed compassion of towering, distant bureaucracies. On the contrary, it will be government that serves those who are serving their neighbors. It will be government that directs help to the inspired and the effective. It will be government that both knows its limits, and shows its heart. And it will be government truly by the people and for the people" (Bush, 1999 in Holtzman, 2010, p.10).

Het gebruik van compassie zorgt er volgens George Lakoff voor dat mensen met meer verzorgende waarden en normen gesust kunnen worden, terwijl het beleid dat wordt voorgesteld nog steeds strikt zal zijn. Het trekt mensen aan die zich in het midden van het links-rechts spectrum bevinden en met twijfels kampen over strenge beleidsmaatregelen. Tegelijkertijd zou het ook de achterban van de partij oppompen (Lakoff, 2004: 21-22). Westen stelt daarenboven dat compassie er - net zoals haat - in slaagt om een directe emotionele respons uit te lokken die intuïtief is en die de kiezer het gevoel geeft dat hij/zij

zich herkent in de gevoelens van de kandidaat (Westen, 2007). Volgens Wim Vermeersch en onderzoeker Marc Swyngedouw, maakte ook N-VA gebruik van *Compassionate Conservatism* maar vervelt ze tegenwoordig in een rechts populistische partij (Swyngedouw in Vermeersch; 2018).

Net zoals in het onderzoek van Sirriyeh als dat van Du Vall, merken we op dat niet alleen angst maar ook compassie op verschillende manieren wordt aangewend en dit om uiteenlopende visies over de zorg van anderen te verantwoorden en de kiezer naar zich toe te trekken. Politiek onderzoekster aan de Universiteit van Sheffield, Maureen Whitebrook, stelt daarenboven dat politieke compassie een deugd kan zijn (Whitebrook, 2002). Door het gebruik van compassie wordt het lijden duidelijk geïdentificeerd en zullen mensen handelen tegen de oorzaken van dit leed. Het oproepen van angst en woede door middel van compassie kan daarenboven een belangrijke cognitieve en politieke functie bezitten;

"[...] it alert states and citizens to sources of harm and suffering that require political redress and focuses our compassion on its systemic causes"

(Whitebrook in Ure, 2014, p.7).

Deel 3. Methodologie

3.1 Onderzoeksvraag en mogelijke verwachtingen

Het politiek discours rond asielzoekers en vluchtelingen wordt meer dan eens gevoed met negatieve gevoelens zoals angst. De vluchteling wordt daarbij beschouwd als een indringer en voorgesteld als een gevaar voor de eigen maatschappelijke normen en waarden. (Gorp, 2006; Leuven Van e.a., 2018) Toch blijkt er ook vraag te zijn naar een andere manier om vluchtelingen en asielzoekers te benaderen en werd er binnen deze thematiek een verandering van een angst- naar compassiediscours opgemerkt. Door de aanwending van compassie, verantwoordden politici niet enkel 'zachtere' maar ook 'harde' maatregelen tegenover asielzoekers en vluchtelingen. Net als angst zou compassie bovendien een invloed kunnen hebben op ons politiek handelen en kan het de pijnpunten binnen een beleid naar boven brengen. Echter, het gebruik van compassie bij Vlaamse partijen en haar politici is tot op heden onderbelicht (Lakoff & The Rockridge Institute, 2006; Sirriyeh, 2018; Splinder, 2015; The UN Refugee Agency UNHCR, 2015; Vail e.a., 2009; Westen, 2007; Ure, 2014; Whitebrook, 2002).

Deze masterproef vertrekt dan ook vanuit volgende onderzoeksvraag;

"Op welke manier wenden Vlaamse partijen compassie aan om hun standpunten rond asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden tegenover de kiezer?"

We onderzoeken daarbij welke partijen gebruikmaken van compassie in hun discours naar vluchtelingen en asielzoekers en gaan dieper in op de manier waarop compassie wordt gebruikt. Doen de partijen dit om zich te verzetten tegen bepaalde beleidsvoorstellen, wetten, standpunten, ... (*compassionate resistance*), of om hardere maatregelen tegenover de komst van asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden (*compassionate refusals*)? Daarenboven onderzoeken we of we ook de weigering van compassie tegenover bepaalde groepen vluchtelingen en asielzoekers (*resistance to compassion*) terugvinden. We kijken naar interacties met andere emoties en gaan na of normen en waarden worden aangehaald om het compassie-discours kracht bij te zetten.

3.1.1 Mogelijke verwachtingen

Naar aanleiding van de literatuur en het feit dat de vluchtelingencrisis in 2015 een wereldwijd fenomeen was, verwachten we dat niet alleen in de Verenigde Staten, Australië of het Verenigd Koninkrijk, maar ook in Vlaanderen compassie wordt gebruikt door partijen om het discours rond asielzoekers en vluchtelingen te voeden. We verwachten daarbij dat zowel zachte- als hardere beleidsmaatregelen worden verantwoord door het gebruik van

compassie en dat zowel linkse-, centrum-, als rechtse partijen deze emotie aanwenden. Echter verwachten we dat de manier waarop compassie wordt aangewend, verschilt naargelang de partij; zo kunnen we verwachten dat rechtse partijen (Open VLD en N-VA) eerder compassie zullen aanwenden om strengere maatregelen tegenover asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden of *compassionate refusals*, terwijl links (GROEN en sp.a) dit eerder zal doen om zachtere maatregelen te verdedigen en zich te keren tegen strengere maatregelen of voorstellen tegenover asielzoekers en vluchtelingen. Ondanks Vlaams Belang zich aan de rechterzijde van het politieke spectrum bevindt, bevindt de partij zich ook in de oppositie. We verwachten dan ook dat Vlaams Belang zich zowel zal verzetten tegen het beleid, als strengere maatregelen zal aanwenden om de komst van asielzoekers en vluchtelingen een halt toe te roepen. Als centrumpartij verwachten we dat CD&V eerder aan de oppervlakte blijft of schippert tussen beiden. Daarenboven verwachten we dat andere emoties hun intrede doen binnen dit compassie-discours en dat normen en waarden worden aangehaald om het discours kracht bij te zetten (Jazaieri e.a., 2013; Lakoff, 2004; Sirriyeh, 2018; Westen, 2007, Vermeersch; 2018, Du Vall; 2010).

3.2 Methode en verantwoording

3.2.1 Data-overzicht

Om onze onderzoeksvragen te beantwoorden richten we ons op een kwalitatieve documentenanalyse. We analyseren hiervoor persberichten, opiniestukken en artikels die beschikbaar worden gesteld op de officiële webpagina's van de Vlaamse partijen en dit vanaf januari 2015 tot en met december 2017.

3.2.1.1 Onderzoeksubjecten

We analyseren uitspraken van Vlaams Belang, N-VA, CD&V, Open VLD, sp.a en GROEN. Partijen en haar politici bepalen immers mede het beleid en beslissen welke acties en maatregelen voorgelegd of beslist worden. Ook de manier waarop zij over vluchtelingen en asielzoekers spreken, kan een invloed hebben op de publieke opinie (Lakoff & The Rockridge Institute, 2006; Westen, 2007).

Omdat we voornamelijk het gebruik van compassie binnen en verschillen tussen de partijen onderzoeken, filteren we er op voorhand geen politici uit. Politici die aan het woord komen zullen we in de plaats daarvan coderen wanneer we ze zien 'verschijnen'. Op die manier kunnen we de partijstandpunten vergelijken en sluiten we bepaalde politici en hun uitspraken niet bewust uit.

We kiezen voor berichten op de officiële webpagina's omdat we voorzichtig kunnen veronderstellen dat deze artikels – ook al werden ze soms overgenomen van externe kranten, magazines, websites,... - gedragen worden door de partij zelf en dat de partij dus achter de geschreven tekst en het daarin aanwezige discours staat. Daarnaast vinden we op de websites van de partijen ook unieke artikels terug die niet werden overgenomen door andere media. In dat laatste geval kunnen we ervanuit gaan dat de inmenging van derden, beperkt bleef en dat bepaalde nuances en accenten in het discours behouden werden. Bovendien moet er bij een kwalitatieve documentenanalyse over worden gewaakt dat de onderzoeker het overzicht behoudt van de documenten. Het aantal te analyseren documenten kan snel té veel en onoverzichtelijk worden wanneer ze in het oneindige aan elkaar worden gelinkt. Door ons te richten op de officiële pagina's van de partijen kunnen we de beperkte tijd/middelen optimaal inzetten op de kwaliteit van de analyse, eerder dan de kwantiteit (Bryman, 2012).

3.2.1.2 Tijdsperspectief

Zoals reeds gezegd bakenen we de periode af vanaf januari 2015 tot en met december 2017. 2015 markeert zich namelijk als de piekperiode van de wereldwijde vluchtelingencrisis en de kentering van angst naar compassie in het discours werd waargenomen na de dood van Alan Kurdi in september 2015. Ook de vraag om compassie te tonen naar asielzoekers en vluchtelingen weerklonk in deze periode (Sirriyeh, 2018; Splinder, 2015). Anderzijds hanteren we december 2017 zodat we over een langere periode uitspraken kunnen analyseren. Dit laat ons toe om verschillen en/of overeenkomsten waar te nemen tussen de verschillende gebeurtenissen die het debat rond asielzoekers en vluchtelingen deden oplaaien.

In een eerste fase verzamelden en analyseerden we artikels tot en met december 2018. De periode werd echter herleid tot december 2017. Na het verzamelen en organiseren van de data bleek immers dat de partijen al vanaf 2017 veel minder berichtten over dit thema via hun webpagina. De eerste analyse maakte duidelijk dat deze periode geen nieuwe, relevante informatie opleverde betreffende de onderzoeksvraag. We namen 2018 dan ook niet verder op in de onderzoeksresultaten.

In de zoekfuncties van de websites werd gezocht naar artikels met volgende zoekopdracht; 'asielzoekers', 'vluchtelingen', 'vluchtelingencrisis' en 'asielcrisis'. Hoewel de zoekterm 'migrant' ook kon worden gebruikt, willen we vermijden dat we elk artikel betreffende migratie zouden analyseren. Omdat sommige politici echter zelf de termen vluchteling, asielzoeker en migrant door elkaar halen - al dan niet bewust - werd de zoekterm 'migrant' wel toegelaten in combinatie met 'vluchtelingencrisis' en 'asielcrisis'.

De artikels werden via 'N-Capture' gedownload en in de coderingssoftware, 'NVivo', onderverdeeld naar partij.

Het initiële corpus vanaf januari 2015 tot en met december 2018 betrof 380 artikels. Berichten die meerdere keren verschenen of waarin vluchtelingen/asielzoekers slechts terloops werden aangehaald maar verder geen belangrijke rol speelden, werden uit dit corpus verwijderd waarna er nog 267 artikels overbleven. Echter, vanaf 2017 berichtten de partijen zoals eerder vermeld, weinig over vluchtelingen, asielzoekers en de crisis. De kwalitatieve analyse richt zich bijgevolg op de periode 2015 – 2017. Het finale corpus betreft 224 unieke artikels.

3.2 Analyse van de data

Voor dit onderzoek richten we ons op een kwalitatieve documentenanalyse en ligt de nadruk op documenten die zonder de invloed van de onderzoeker zijn ontstaan (Bryman, 2012; 543). In dit geval betreft de data persberichten, opiniestukken en artikels. De data wordt gecodeerd met behulp van 'Computer Assisted Qualitative Data Analysis Software' (CAQDAS). Hiervoor gebruiken we het programma, 'NVivo'. NVivo laat toe om verzamelde data te organiseren en visualiseren. Analyseren en concluderen doet NVivo niet. (Miles B., Huberman A., & Saldana, 2014; Mortelmans, 2017; QSR International, 2017).

3.2.1 Codeerschema

Om een bepaald discours uit de documenten te kunnen destilleren wordt er aan de hand van de literatuur een voorlopig codeerschema opgesteld. Hierin nemen we enkele categorieën en herkenningcriteria op. We willen ons echter niet vastpinnen op voorgaand onderzoek temeer omdat onderzoek naar compassie binnen een politiek discours in Vlaanderen schaars is. De codering wordt dan ook uitgebreid naarmate andere categorieën aan het licht komen.

De eerste categorie kijkt naar de partij en de politicus die in het artikel aan het woord is. Politici worden daarbij enkel gecodeerd wanneer ze expliciet aan bod komen in de tekst. Dit kan bijvoorbeeld doordat de politicus werd genoteerd als auteur van de tekst of wanneer hij/zij wordt geciteerd.

De tweede categorie gaat na of we compassie terugvinden. Compassie wordt daarbij gecodeerd wanneer het lijden van het slachtoffer duidelijk wordt omschreven en de wil wordt getoond om actie te ondernemen tegen dit leed. Deze codering is essentieel gezien we zonder compassie immers niet kunnen spreken van *compassionate resistance* of *compassionate refusals*.

De derde categorie kijkt naar de manier waarop de partij compassie aanwendt. Deze categorie omvat *compassionate resistance*, *compassionate refusal* en *resistance to compassion*. Enkel *resistance to compassion* kan in het geval van afwezigheid van compassie aan bod komen. In dat geval weigert de partij compassie te uiten tegenover een bepaalde groep. Om dit te verantwoorden kan er – maar dit hoeft niet - gebruik worden gemaakt van compassie tegenover een andere groep. De verschillende manieren waarop standpunten/maatregelen worden verantwoord aan de hand van compassie hoeven dus niet los van elkaar te staan (Sirriyeh, 2018).

De vierde categorie behelst het slachtoffer; aan wie komt het lijden volgens de partij toe? Dit kan voor de ene partij de vluchteling of asielzoeker zelf zijn, terwijl dat voor de andere eerder de ontvangende maatschappij is. De vijfde categorie kijkt dan weer naar de vijand die het lijden veroorzaakte en met de zesde categorie gaan we op zoek naar de held; wie verlicht(te) het slachtoffer van het lijden of is hiertoe in staat?

Met een zevende 'andere' categorie coderen we het aangehaalde probleem, de geboden oplossing, andere emoties naast compassie, waarden en normen die worden aangehaald in het discours en andere benamingen die gegeven worden aan vluchtelingen en asielzoekers. Zo stellen Westen en Lakoff immers dat emoties, waarden en normen een belangrijke invloed hebben op het politieke discours en de publieke opinie en halen onderzoekers aan dat gevoelens van compassie kunnen samengaan met gevoelens van angst, schaamte, agressie, ... (Goetz e.a., 2010; Lakoff, 2004; Lakoff & The Rockridge Institute, 2006; Sirriyeh, 2018a; Westen, 2007).

In onderstaande tabel worden de verschillende categorieën, codes en herkenningcriteria weergegeven. Omdat we de ware intentie van de aanwending van compassie door partijen en/of politici niet kunnen achterhalen, kijken we naar de actie of handeling die voorgesteld/gesteld werd na de aanwending van compassie. We hanteren de literatuur om uit te maken of het om een 'hard' of 'zacht' voorstel ging. Op die manier trachten we de verschillende vormen van het gebruik van compassie te achterhalen (Van Dijk, 1997; Sirriyeh, 2018).

De codes worden onderverdeeld volgens een boomstructuur. Zo krijgt het slachtoffer, de vijand en de held een verdere specificering zodat we tijdens de analyse gerichter kunnen ingaan op deze categorieën.

Categorie	Code	Herkenningscriteria	
1	Partij	sp.a	Berichten sp.a
		GROEN	Berichten GROEN
		CD&V	Berichten CD&V
		Open VLD	Berichten Open VLD
		N-VA	Berichten N-VA
		Vlaams Belang	Berichten Vlaams Belang
		Naam politicus	Verdere onderverdeling naar politicus bij expliciete vermelding.

2	Compassie	Compassie aanwezig	Lijden zien, erkennen en (voorstel tot) actie. Duidelijke verwijzingen naar het leed van het slachtoffer, met een (voorstel tot) actie om dat lijden te verlichten.
		Compassie afwezig	Geen verwijzing naar het leed. Wel verwijzing naar leed maar geen duidelijke verwijzing naar de wil om het leed te verlichten.

3	Strategie	Compassionate Refusal	Duidelijke verwijzing naar het leed en (voorstel tot) verstrengde maatregel om het slachtoffer uit het 'lijden te verlossen'. Compassie aanwenden om verstrengde maatregelen tegenover de komst van asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden. Voornamelijk ingezet bij push-backs, terugtrekking reddingsoperaties, opvang in eigen regio, sluiten buitengrenzen, verstrengd terugkeerbeleid, ...
		Compassionate Resistance	Duidelijke verwijzing naar het leed en voorstel tot actie/maatregel om het lijden te verlichten. Er is een duidelijk verzet tegenover de huidige gang van zaken/beleid/beleidsvoorstellen/ discours/...
		Resistance to compassion	Weigeren van compassie tegenover bepaalde groepen. Weigeren van hulp/bescherming tegenover bepaalde groepen. Combinatie met <i>compassionate refusal</i> of <i>-resistance</i> tegenover de ene groep, met een duidelijke weigering van compassie /hulp/oplossing voor de andere groep.
		Andere	Andere manieren waarop compassie wordt aangewend.

Verwijzing naar persoon/instelling die slachtoffer is van het leed. Verdere onderverdeling naar;

4	Slachtoffer	Burger_BE	Belgische burgers, Vlamingen, Belgische/Vlaamse kinderen, Belgische maatschappij, ...
		Vluchteling en asielzoeker	Algemeen of met verdere onderverdeling naar 'soort'; bootvluchteling, oorlogsvluchteling, erkend vluchteling, ...
		Europa	Europa, Europese Unie, Europese instellingen, Europese burgers, Ontvangende EU-landen, Europa als maatschappij, ...
		Landen buiten EU	Burgers in landen buiten EU.
		Andere	Andere verwijzingen naar het slachtoffer.

Verwijzing naar persoon/instelling die (mede) oorzaak is van het leed. Verdere onderverdeling naar:

5	Vijand	Politici_BE	Belgische politici
		Partijen_BE	Belgische/Vlaamse/Franse partijen
		Europa	Europese instellingen, landen, politici
		Regering	Belgische of Vlaamse regering als vijand.
		Landen buiten EU	Burgers in landen buiten EU, 'de maatschappij' van landen buiten EU, ...
		Andere	Andere verwijzingen naar de vijand.

Verwijzing naar persoon/instelling die het leed verlicht of kan verlichten. Verdere onderverdeling naar:

6	Held	Politici_BE	Belgische politici
		Europa	Politici/partijen/instellingen elders in Europa
		Partijen_BE	Belgische/Vlaamse/Franse partijen
		Regering	Belgische of Vlaamse regering
		Landen buiten EU	Burgers in landen buiten de EU, 'de maatschappij' van landen buiten de EU, ...
		Andere	Andere verwijzingen naar de held.

Expliciete verwijzing – verdere onderverdeling naar

7	Andere	Probleem_X	Expliciete verwijzing naar een probleem/oorzaak van het lijden.
		Oplossing_X	Expliciete verwijzing naar de oplossing
		Normen en waarden	Aangehaalde normen en waarden.
		Emoties	Interactie met andere emoties zoals angst, verontwaardiging, verdriet, verbazing, hoop, ...
		Benaming vluchteling	De partij/politicus geeft de asielzoeker/vluchteling een andere benaming; gelukzoekers, sloebers, illegalen, migranten, ...

De resultaten worden uitgeschreven aan de hand van een narratieve tijdlijn. Dit laat ons toe om structuur in de analyse te bieden door het discours per jaar te bekijken en na te gaan of compassie anders werd aangewend naarmate de piek van de asielcrisis verder achter ons ligt. De analyse is daarbij kwalitatief van aard. Voor sommige codes geven we enkele cijfers om een overzicht te kunnen bieden. De cijfers zijn echter louter indicatief en vormen niet het hoofddoel van deze masterproef.

De artikels krijgen allemaal een nummer toegewezen. Wanneer we refereren naar een nummer in de analyse kan het desbetreffende artikel teruggevonden worden in de lijst in bijlage en dit aan de hand van het corresponderende nummer (zie Tabel 12, Bijlage 2). Wanneer we gebruikmaken van citaten in de analyse refereren we als volgt; (*politicus, partij, jaar: nummer artikel*). Merken we daarenboven op dat het artikel werd overgenomen van andere (online) kranten refereren we naar; (*politicus in 'naam medium', partij, jaar: nummer artikel*). Indien de politicus niet wordt vermeld, wordt deze

weggelaten in de referentie. Als bijlage biedt de masterproef een elektronische drager waarnaar de artikels geüpload werden en geraadpleegd kunnen worden. De artikels kunnen ook geraadpleegd worden via de officiële webpagina's van de partijen (zie Tabel 11, Bijlage 2).

Deel 4. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk bekijken we de resultaten van de analyse. Hierbij ligt de focus op de manier waarop standpunten/maatregelen worden verantwoord aan de hand van compassie. We kijken naar het slachtoffer, de vijand en de held en gaan na of er interacties zijn met andere emoties dan compassie, normen en waarden. De analyse wordt per jaar verder onderverdeeld naar *compassionate resistance*, *compassionate refusal* en *resistance to compassion* of andere verantwoordingsstrategieën die we terugvinden in het discours maar niet werden besproken in de literatuur.

4.1 2015: Het hoogtepunt van de wereldwijde asiel- en vluchtelingencrisis.

Augustus 2015 markeert zich als het piekmoment binnen de asiel- en vluchtelingencrisis. Het UNHCR schatte dat in dat jaar meer dan een miljoen vluchtelingen de gevaarlijke oversteek via zeeroutes waagden. Verschillende akkoorden zoals de hervestigings- en relocatieakkoorden worden opgezet om vluchtelingen over de verschillende EU-landen te spreiden en er komen reddingsoperaties voor de vluchtelingen op de Middellandse zee. De periode kenmerkt zich door veel protesten over de komst van vluchtelingen en asielzoekers. Verschillende landen houden zich niet aan de afgesproken herverdelingen en op verschillende plaatsen in Europa nemen landen zelf het heft in handen om het aantal asielzoekers en vluchtelingen in te dijken (Myria, 2015, UNHCR, 2015).

In België maken Vlaamse politici zich zorgen rond de opvang van asielzoekers en vluchtelingen en de vraag wat er met uitgeprocedeerde asielzoekers dient te gebeuren. Het is de periode binnen het geanalyseerde corpus waarin we het meest aantal artikels betreffende asielzoekers en vluchtelingen terugvinden; 109 van de 224 artikels worden gecodeerd op 2015. 83 van de 109 artikels (76%) worden gecodeerd op de aanwezigheid van compassie en zowel de oppositie- als meerderheidspartijen wenden compassie aan (zie Tabel 2 en 3a, Bijlage 1).

4.1.1 2015 - Compassionate Resistance

Erkennen dat een slachtoffer lijdt, zich verzetten tegen de oorzaak van dit lijden en een duidelijke wil/voorstel om het lijden te verlichten; in 2015 vinden we van de 109 geanalyseerde artikels, 63 keer *compassionate resistance* terug (zie Tabel 4, Bijlage 1). De opvang van de vluchtelingen en de manier waarop bootvluchtelingen het vaste land moeten bereiken lijken de partijen zorgen te baren. Voornamelijk oppositiepartijen sp.a, GROEN en Vlaams Belang verzetten zich tegen het beleid – zowel op Europees als Belgisch niveau – en stellen maatregelen voor om het lijden van het slachtoffer te verlichten.

Sp.a

Sp.a klaagt in deze periode de mensonterende omstandigheden aan waarop vluchtelingen Europa moeten bereiken (138, 139, 141, 145, 149), het gebrek aan middelen om deze crisis het hoofd te bieden of enkel nog maar de idee dat deze vluchtelingen op de vlucht moesten (138, 144, 145, 147). Ook oorlogen, de vraag van sommige politici/partijen om pushback door te voeren (150, 151) en het polariserende discours (139, 146, 148, 149, 150, 151, 154, 155) triggeren sp.a om zich te verzetten tegen het beleid en compassie aan te wenden om het eigen discours kracht bij te zetten en voorstellen te verantwoorden.

Sp.a neemt in 2015 het Europese beleid op de korrel en gebruikt daarbij compassie tegenover vluchtelingen, asielzoekers en Europese lidstaten. De reddingsacties op de Middellandse zee werden volgens de partij te laat op poten gezet en het Europees spreidingsplan voldoet niet om de grote groep vluchtelingen en asielzoekers op te vangen (138, 140, 141). De partij stelt dat ondanks het aantal verdrinkingsdoden op de Middellandse zee, "Europa lijdzaam blijft toezien" (138) en hekelt de manier waarop er door "gebrek aan harmonisatie" een "zeer ongelijke spreiding van migranten over de lidstaten" ontstaat (145). Daar zijn niet alleen vluchtelingen maar ook landen als Italië en Griekenland het slachtoffer van. Sp.a vraagt dat België "de handschoen opneemt om mensenlevens te redden" en wil dat de regering de EU aanzet tot "doeltreffende reddingsoperaties, de aanpak van mensensmokkel en het bieden van veilige en legale routes" (138). Sp.a stipt daarbij in volgende passage het leed van de vluchtelingen aan, wijst naar Europa als de vijand, bekritiseert haar beleid en stelt dat Europa "niet menselijk" is. Ze noemt de situatie "dramatisch". Om het aantal doden te schetsen gebruikt ze de Titanic als metafoor.

"De cijfers zijn onthutsend: in 2014 zijn meer dan 3.400 mannen, vrouwen en kinderen omgekomen of vermist geraakt in de Middellandse Zee. Afgelopen maandag nog verdrongen 400 mensen. Dat is meer dan twee Titanics. Dit jaar alleen al zijn er 50 keer meer bootvluchtelingen verdrongen dan in dezelfde periode vorig jaar. En dan moet de zomer nog komen, een periode waar traditioneel meer vluchtelingen de oversteek maken. Ondanks deze dramatische cijfers blijft Europa lijdzaam toezien, elke keer weer. Terwijl ze de touwtjes in handen heeft om mensenlevens te redden. De EU besteedde in de periode 2007-2013, 700 miljoen euro aan de harmonisatie van het Europees asielbeleid en de verbetering van de opvang van asielzoekers. Maar tegelijkertijd stak ze 2 miljard (!) in de beveiliging van haar buitengrenzen. Het is duidelijk dat die politiek niet werkt", zegt kamerlid Monica De Coninck. "Europa is niet menselijk, meer nog: ze jaagt mensen op zoek naar een beter leven op die manier regelrecht de dood in" (Monica De Coninck, 2015: 138).

In augustus 2015 stelt Open VLD dat de toekenning van steun voor vluchtelingen geen automatisme mag worden en dat "onze sociale zekerheid" niet voorzien is om de vluchtelingen binnen of buiten de EU op te vangen (120). Rutten pleit daarbij om solidair te zijn maar "niet naïef" en wijst erop dat een debat over maatwerk voor de toekenning van steun aan vluchtelingen en asielzoekers, verketterd wordt door links (118, 120).

"Ik vind het vreselijk wat die mensen hebben meegemaakt, maar je zegt toch niet gewoon: 't is erg, hier is geld. Wat heb je dan opgelost? Niks. Steun bekijken in een filosofie van rechten en plichten is de lijn van deze regering. Het is eigenlijk heel jammer dat zo'n essentieel debat door de linkerkant verketterd wordt"

(Gwendolyn Rutten, Open VLD in De Tijd, 2015: 120).

Het discours van Rutten valt niet in goede aarde bij sp.a. De partij stelt dat er in het verleden werk werd gemaakt om naast materiële steun ook vluchtelingen in te schakelen op de arbeidsmarkt en dat het niet de oorlogsvluchtelingen zijn die het sociaal systeem ondergraven maar wel de regering waar "Rutten deel van uitmaakt". Daarenboven stelt de partij dat de "politieke spelletjes" het leed van deze vluchtelingen niet zal verder helpen. De partij verzet zich daarbij tegen het beleid. Sp.a vraagt naar een "tijdelijke erkenning voor oorlogsvluchtelingen" en verwijst naar de omstandigheden waarin deze vluchtelingen gedwongen werden om te vluchten. Ze stelt dat het beleid "onmenselijk en uitzichtloos" is en maakt duidelijk dat de vluchtelingen niet vluchten uit vrije wil. Het leed werd dus niet veroorzaakt door het slachtoffer zelf (148).

In haar discours gebruikt sp.a – naast compassie - ook andere emoties wanneer ze zich verzet tegen het huidige beleid. Ze spreekt over "wanhoop", "bezorgdheid", "politieke moed", "waanzin", "onrust" en "afschuw". Om het belang van de conventie van Genève te benadrukken, verwijst de partij naar de "gruwelijkheden van de Tweede Wereldoorlog" en beklemtoont ze waarden als "solidariteit" en "verantwoordelijkheid". In volgende passage haalt de partij compassie aan gecombineerd met verschillende gevoelens en waarden.

"De beelden van wat de oorlogsvluchtelingen nu overkomt, komen hard binnen. Niemand lijkt zich verantwoordelijk te voelen om de situatie te verbeteren. Af en toe is er een oprisping van mededogen en afschuw. Maar er zijn al maanden honderden mensen aan het verdrinken en duizenden aan het sterven door één van de ergste oorlogen die we sinds lang gekend hebben. Het is niet onze schuld, maar dat zegt ook niemand. Het kan mij geen zak schelen wiens schuld het is. Mensen in wanhoop en in nood moeten geholpen worden. Velen van ons kijken er naar met een gevoel van ongemak en ongerustheid en je kunt dat nog ergens begrijpen. Maar niks van dat alles belet dat we

mensen in nood moeten helpen. [...] Daarom is er in Geneve [sic] een verdrag gemaakt. Omdat dit nooit meer zou gebeuren. En van dat verdrag mag niet worden afgeweken. Het is wel wat onze politici uit de meerderheid aan het doen zijn. Zelfs sommige van hun voorzitters. Ze zeggen zelfs dat ze ze niet beschouwen als oorlogsvluchtelingen. Één keer een paar kilometer verwijderd van de bommen en de waanzin, zouden het gelukzoekers zijn. Dat zeggen ondermijnt internationale solidariteit” (sp.a, 2015: 149).

GROEN

De problemen die GROEN in 2015 voornamelijk triggeren om zich zowel tegen het Europese- als Belgische beleid te verzetten en compassie tegenover vluchtelingen en asielzoekers aan te wenden, situeren zich rond het gebrek aan opvang in eigen land (22, 23, 26, 30, 36) en de verstrengde maatregelen tegenover asielzoekers en vluchtelingen (16, 23, 30). GROEN haalt daarbij regelmatig uit naar andere partijen (16, 18, 19, 20, 22, 25, 30, 31, 33).

In augustus 2015 klaagt GROEN het voorstel van Bart De Wever (N-VA) over een apart sociaal statuut aan. Ze stelt dat voor kort enkel Vlaams Belang hiervoor ijverde en dat De Wever “alles op de helling” zet over wat “we hebben geleerd uit de humanitaire crisis na Wereldoorlog II”. Ze benadrukt dat “een erkend vluchteling iemand is die ontsnapt aan oorlog, brandbommen en verkrachting” en dat je “die mensen” niet in een “verdomhoekje” duwt maar kansen geeft op “integratie en een nieuw leven” (19). De partij verzet zich daarbij tegen het beleid, erkent het lijden van de vluchteling en wil hen meer kansen geven voor de toekomst.

Ook het voorstel van Open VLD en N-VA om kinderbijslag voor alle kinderen te beperken kan niet voor GROEN. Ze maakt duidelijk dat “kinderen van oorlogsvluchtelingen kwetsbaar” zijn en “al veel hindernissen” achter de rug hebben. Het voorstel zou de kinderarmoede doen stijgen en geen enkele oplossing bieden. Bovendien zou de kost van kinderbijslag voor erkende vluchtelingen zich beperken tot 0,1% van de totale kost aan kinderbijslag; ze vraagt dan ook aan N-VA om niet aan “paniekzaaijerij” te doen en de oorlogsvluchtelingen in een “constant kwaad daglicht” te stellen (31). De partij verzet zich daarmee tegen de beleidsmaatregel – en het discours – van N-VA, wijst op de kwetsbaarheid van de slachtoffers en de gevolgen van de maatregel. De rol van de vijand komt toe aan de partij.

In september 2015 besluit toenmalig minister van Asiel en migratie, Theo Francken (N-VA), om het aantal registraties van asielzoekers te beperken tot 250 per dag omdat meer aanvragen “onhoudbaar en onverantwoord” zouden zijn. De limiet van de Belgische

opvangcapaciteit voor vluchtelingen is voor Francken bereikt en zolang een "eerlijke spreiding over de verschillende lidstaten en financiële steun vanuit een Europees noodfonds ontbreken", zou de staatssecretaris het aantal mogelijke registraties niet meer doorvoeren (64).

GROEN reageert op het bericht en verzet zich tegen het voorstel van de staatssecretaris. Ze stelt dat ook "de 251ste oorlogsvluchteling recht heeft op een dak boven het hoofd" (23). De partij uit hierbij compassie naar de vluchteling, wijst Theo Francken aan als vijand, neemt het beleid op de korrel en voorziet met "een basisregistratie" in een oplossing om asielzoekers tijdelijk op te vangen. De partij bombardeert zichzelf daarmee als de 'verlosser van het lijden', de held (21, 23). Daarenboven wijst ook zij –net als sp.a- naar het rechten- en plichtendiscours van de meerderheidspartijen en stelt ze dat het "onze plicht" is om opvang te bieden aan asielzoekers. Ze uit verbazing omdat er nog geen oplossing uit de bus gekomen is en wil "menswaardige omstandigheden" voor de vluchteling (23).

Vlaams Belang

Ook Vlaams Belang verzet zich tegen het asiel- en vluchtelingenbeleid. Maar de partij heeft niet hetzelfde slachtoffer – de vluchteling of asielzoeker - voor ogen. Vlamingen en Belgische burgers in het algemeen krijgen deze rol toebedeeld (176, 178, 179, 182, 183, 184, 186, 197, 192).

Tijdens het zomerreces vraagt Vlaams Belang om een bijeenroeping in het parlement om de opvang van het aantal asielzoekers te bespreken. Die eindigde volgens de partij op een "non- debat" waarbij Theo Francken concludeerde dat "migratie iets positiefs is, een aanwinst voor het land". De partij verweet Francken "een conciërge" van het "asielcentrum België" te zijn en zei dat "de N-VA'er slaafs" uitvoert "wat de ongekozen Europese Commissie hem inzake asiel en migratie dicteert". De partij roept op tot "een moedige politicus die de grenzen sluit" en daarbij "durft te kiezen voor een grenzen dicht-beleid waar de bevolking naar snakt." Vlaams Belang wijst in onderstaande passages op de gevolgen van de asielcrisis voor het eigen volk, de draagkracht en veiligheid van onze samenleving, terwijl ze de andere partijen terechtwijst en verwijst naar "gelukzoekers" die het systeem ondergraven (176).

"Het werd echter een non-debat waarbij Kamerleden van zowat alle partijen over elkaar heen struikelden om hun emo-narcistische 'goedheid' ten aanzien van de steeds groter wordende groep vluchtelingen en gelukszoekers te etaleren. De nefaste gevolgen daarvan voor het eigen volk, de enorme financiële repercussies en de impact op de

draagkracht en de veiligheid van onze samenleving, werden daarbij koudweg genegeerd; oikofobe minachting voor de eigen cultuur, zette de toon. In plaats van een debat tussen politici met visie was de Kamercommissie dan ook een bijeenkomst van ivoren toren-ambtenaren die als enige drijfveer hebben: koste wat het kost zo veel mogelijk asielzoekers opvangen” (Filip Dewinter, Vlaams Belang, 2015: 176).

De partij vindt dat er te veel geld vloeit naar de vluchtelingen- en asielcrisis en stelt dat de komst van vluchtelingen en asielzoekers ervoor zorgt dat de sociale voorzieningen op de helling komen te staan (172, 175, 176, 178, 179, 183, 221). In september 2015 wijst Vlaams Belang naar Liesbeth Homans die extra middelen zou uittrekken voor de inburgering van erkende vluchtelingen. Een beslissing waar de Vlamingen het slachtoffer van worden. Maar de partij heeft ook een held voor ogen. Daarvoor kijkt ze naar Nederland die de inburgeringscursussen betalend maakte (213, 187).

“Het Vlaams Belang verneemt dat volgens minister Homans de extra kostprijs om de erkende vluchtelingen een inburgeringstraject aan te bieden zou oplopen tot minstens 83 miljoen euro. Afgezien van het feit dat het Vlaams Belang zich kant tegen de opname van tienduizenden asielzoekers in ons land, is het voor onze partij ook onaanvaardbaar dat de kost van alle cursussen die deze immigranten in het kader van een inburgeringstraject zullen volgen volledig opgehoest moet worden door de Vlaamse belastingbetaler. Het kan niet dat nieuwkomers gratis op cursus kunnen, terwijl Vlamingen in het kader van besparingen alsmaar meer moeten betalen voor rusthuisverblijven, vervoer of onderwijs. [...] Waarom zou – naar Nederlands voorbeeld – voor de inburgeringscursussen geen bijdrage aangerekend kunnen worden aan de cursist?” (Chris Janssens, Vlaams Belang, 2015: 179).

“U trof de Vlamingen diep in de portefeuille en verkondigde dat de besparingen noodzakelijk waren, maar nu vindt u plots wél grote budgetten om de vluchtelingen te helpen” (Tom Van Grieken, Vlaams Belang, 2015: 183).

Zowel CD&V, N-VA als Open VLD verzetten zich in 2015 minder tegen gang van zaken. Wanneer ze dat wel doen, leggen ze de schuld bij de Europese lidstaten of landen buiten de EU.

CD&V

In 2015 tracht CD&V de vluchtelingen crisis “om te turnen naar een opportuniteit” (3). Ze verzet zich tegen de manier waarop er door verschillende lidstaten met asielzoekers wordt omgegaan en de ongelijke spreiding van vluchtelingen. Ze roept op tot meer solidariteit

tussen de lidstaten en vraagt premier Michel (MR) om het voorbeeld te volgen van Duits Bondskanselier, Angela Merkel, die met "Wir Schaffen das" het probleem volgens de partij duidelijk met beide handen wil aanpakken. Ze haalt in haar betoog voorzitter van de Europese Commissie Jean-Claude Juncker aan, die de waarden waardigheid, menselijkheid en gelijkheid benadrukt; waarden die CD&V later in het artikel herhaalt. De extra steun die wordt voorzien, hoont ze weg door het gebruik van een gezegde en de partij wil dat de Dublin-regels worden herzien. Ook hier wordt in volgende passage compassie aangewend tegenover de vluchteling en asielzoeker;

"Zijn we vergeten, zoals Juncker opmerkt, dat in de WO-II zestig miljoen Europeanen op de vlucht waren? Gaan wij de oorlogsvluchtelingen die vandaag aan onze grenzen aankloppen of aanspoelen in rubberbootjes, "terugduwen" naar niet Europese kusten? En de andere kant opkijken? We horen hen tijdelijk op te vangen, tot de oorlog voorbij is. Omdat dat "waardig en humaan is en historisch fair". [...] Er kamperen momenteel zo'n 3.000 vluchtelingen bij Calais en er komen er dagelijks nog een 100-tal bij. De 5 miljoen euro extra steun die de Europese Commissie heeft toegezegd is slechts een doekje voor het bloeden zolang er geen werk wordt gemaakt van een fair en humaan én solidair Europees asielbeleid. Op lange termijn dringt een volledige herziening van de zogenaamde Dublin-regels zich op. De huidige regeling legt een veel te grote druk op de landen aan de rand van de Europese Unie. Ook hier moet de nadruk liggen op onderlinge Europese solidariteit" (Tom Vandenkendelaere, CD&V, 2015, 3).

Open VLD

Open VLD pleit voor een structurele aanpak voor de vluchtelingencrisis. De partij brengt zowel de vluchteling (116, 118, 119, 122) als de Belg (119, 122, 124) naar voor als slachtoffer. De vijand blijft eerder op de achtergrond tenzij het over mensensmokkelaars, landen buiten de EU of andere Europese lidstaten gaat. Ze schrijft beeldend over de situatie van vluchtelingen die de Middellandse zee oversteken en verwijst naar het "stuurloze Libië" als een "poort naar Europa". Maar ze kijkt ook naar andere oorzaken van dit leed en pleit voor een structurele aanpak;

"Het stuurloze Libië is vandaag voor hen de poort naar Europa. Daar tussenin: de gevaarlijke wateren van de Middellandse Zee en de klauwen van mensensmokkelaars, hindernissen die ze pas bereiken nadat ze er al een zware tocht van duizenden kilometers hebben opzitten. [...] Zowat alle landen van de Sahel bengelen dan ook onderaan het klassement van de Human Development Index, kennen extreme armoede en kampen met voedselcrisisen. Daarbovenop komen problemen als droogte en klimaatverandering waardoor vandaag in de Sahel twintig miljoen mensen in

voedselonzekeerheid leven en vier miljoen mensen rechtstreeks afhankelijk zijn van voedsel- en noodhulp. [...] Een échte oplossing voor de huidige vluchtelingencrisis, komt er niet zonder een structurele aanpak die deze neerwaartse spiraal doorbreekt. Zonder een alomvattende Europese strategie die inzet op vrede en stabiliteit, staatsopbouw en lokale ontwikkeling, komt er geen einde aan de menselijke tragedies – of deze zich nu afspelen in de Middellandse Zee of enkele honderden kilometers verderop aan land”
(Alexander De Croo, Open VLD in De Morgen, 2015: 116).

De partij kijkt ook in eigen boezem en zegt dat “de migratiecrisis” ook aan “onzelf” te danken is door een “complete passiviteit” en het niet nemen van “verantwoordelijkheid” in het Midden-Oosten. De partij pleit voor een federale grondwet voor de Unie die de verantwoordelijkheden van de lidstaten afbakent;

“Miljoenen Syriërs moesten op de vlucht voor de meest wrede vorm van islamisme en vandaag staat een groot deel ervan op Europees grondgebied. Gepakt bij verrassing. De politiek van nietsdoen en weggijken, heeft ook hier zware gevolgen”
(Guy Verhofstadt, Hilde Vautmans en Philippe De Backer, Open VLD in De Morgen, 2015: 122).

N-VA

N-VA specificeert duidelijk wie recht heeft op compassie en naar wie actie moet worden ondernomen. Kinderen, vrouwen, zieken, bekwame jonge mensen, Christenen, ... hebben daarbij recht op hulp (59, 66, 71). Dit wordt duidelijk in een artikel naar aanleiding van de reddingsoperatie van Syrische kinderen, waarbij Theo Francken zichzelf op de borst klopt voor het redden van 244 Christenen uit Aleppo;

“Alle mensen lijden onder de burgeroorlog in Syrië”, beseft Francken, “maar christenen worden er specifiek vervolgd om hun geloof en zijn dus extra kwetsbaar. Terwijl er voor de burgeroorlog nog 160.000 christenen in Aleppo leefden, is hun aantal er vandaag geslonken tot 50.000.” [...] Net zoals bij hervestiging heeft men bij de selectie van de 244 vluchtelingen de voorkeur gegeven aan de meest kwetsbaren: families met kinderen, zieken en ouderen. “Ik beseft dat we niet iedereen kunnen redden. Tijdens deze operatie lag de focus daarom op mensen die niet of moeilijk op eigen kracht aan het oorlogsgeweld ginder kunnen ontkomen” (Theo Francken, N-VA, 2015: 59).

De operatie kan op commentaar rekenen van oppositiepartij GROEN en om dat te staven wijst de partij op het leed van alle Syrische vluchtelingen. GROEN vraagt om geen religieus onderscheid te maken voor humanitaire inspanningen en uit kritiek tegenover het discours van Francken. Ook Europa duidt ze aan als ‘vijand’. Ze lijkt echter ook bezorgd over de

manier waarop anderen na deze operatie naar België kijken en schetst een toekomstbeeld met in de hoofdrol kinderen. We merken cynisme op in het begin van haar discours;

"Wat te denken van de reddingsactie van 244 christenen uit Aleppo? Hartverwarmend, toch? Elk mensenleven dat we redden uit de hel in Syrië is een overwinning. [...] Godsdienst mag niet ter zake doen en is de oorzaak van veel bloedvergieten, laten we het dan vooral zelf niet als criterium hanteren en ostentatief in de kijker zetten. [...] Binnen 30 jaar zullen mijn kleinkinderen mij de vraag stellen waarom Europa niet méér heeft gedaan tijdens de Syrische oorlog. Ik wil die vraag vermijden. Maar op zijn minst wil ik met stelligheid kunnen zeggen dat we in onze humanitaire inspanningen geen enkel religieus onderscheid hebben gemaakt. Geen enkel"

(Wouter De Vriendt, GROEN, 2015: 17).

4.1.2 2015- Compassionate refusals

Niet alleen *compassionate resistance* komt voor in deze periode, in 2015 is er ook sprake van *compassionate refusals*. Maatregelen om de komst van vluchtelingen en asielzoekers te beperken, worden verantwoord door de aanwending van compassie – of althans een blijk daarvan - tegenover de vluchteling of asielzoeker. 20 van de 109 artikels of 18,35% van het corpus uit 2015, werd op *compassionate refusals* gecodeerd (zie Tabel 4 en Tabel 4a, Bijlage 1).

GROEN, sp.a en CD&V onttrekken zich in deze periode veelal van *compassionate refusals*. Voornamelijk N-VA (63, 64, 66, 70, 75, 76, 79), Vlaams Belang (171, 172, 174, 175, 176, 180) en Open VLD (118, 119, 120, 123, 126) wendden in 2015 compassie jegens vluchtelingen en asielzoekers aan om strengere maatregelen tegenover hun komst te verantwoorden (zie Tabel 6, Bijlage 1). De geboden oplossingen om de vluchtelingen en asielcrisis onder controle te houden staan hier centraal.

N-VA

N-VA pleit voor de invoering van push-backs, vluchtelingenstop en de inrichting van safe havens zodat vluchtelingen de doortocht naar Europa niet moeten maken. Er wordt daarbij compassie aangewend naar de vluchteling en asielzoeker om de voorgestelde maatregelen te verantwoorden (70, 75, 76, 79). De vluchtelingencrisis in het algemeen (70, 75, 76, 79), mensensmokkel (75, 79) en de mensonterende omstandigheden waarin de vluchtelingen het Europese vasteland bereiken (75, 79), worden aangehaald als reden om de strengere maatregelen door te voeren. Ook hier specificeert N-VA - net zoals de partij dat deed bij *compassionate resistance* - het 'type' vluchteling aan wie het lijden toekomt, zoals "kinderen", "bootvluchtelingen", "bootmigranten" en "slachtoffers van

mensensmokkel" (66, 70, 75, 76, 79). Ze vergelijkt de Middellandse Zee met een "massagraf".

"Als we actief bootmigranten terugbrengen naar veilige Turkse havens, zullen minder asielzoekers de levensgevaarlijke oversteek in gammele bootjes wagen. Zo beperken we de instroom naar Europa en verlagen we de risico's voor de asielzoekers. De Middellandse Zee mag geen massagraf meer vormen" (Helga Stevens, N-VA, 2015: 79).

N-VA stelt buiten de aanwending van compassie nog eens expliciet "bezorgd" te zijn over de huidige situatie van asielzoekers en vluchtelingen (66, 75). Ze verwijst daarbij naar de "Europese waarden" die aan de dag moet worden gelegd in het beleid en haalt de voordelen van strengere beleidsmaatregelen aan (70, 75, 76). In volgende passage spreekt De Wever letterlijk van "lijden".

"De buitengrenzen moeten gesloten worden. Want zolang men Europa illegaal binnen geraakt, zullen mensen hun leven op zee riskeren. De Europese waarden verplichten ons om een einde te maken aan dit lijden. Er kan geen excuus zijn voor Europa. We moeten de grenzen bewaken en we moeten dat zelf doen" [...] Zo wil De Wever dat er geïnvesteerd wordt in safe havens, dicht bij de conflictgebieden. "Het is voor de vluchtelingen gemakkelijker te bereiken en het kost ook minder. Het moet vluchtelingen tegenhouden naar Europa te komen" (Bart De Wever, N-VA, 2015: 76).

Ondanks de verwijzing naar de Europese waarden refereert N-VA ook expliciet naar Europa als de schuldige van dit lijden en het gebrek aan oplossingen om dit lijden te verlichten (75, 76, 79). In een open brief aan alle conservatieve, liberale en christendemocratische partijen in de Europese Unie zoekt De Wever steun om de asiel- en vluchtelingenstroom te stoppen. Hij pleit onder andere voor opvang in eigen regio zodat vluchtelingen niet in handen zouden vallen van mensensmokkelaars en hun leven niet op spel zouden zetten;

"If the rescue missions at sea remain directly linked with access to the EU, the incentive for many will stay very high to risk their lives. We are focusing [sic] all our attention and efforts on those that reach Europe with the help of smugglers [sic] and take dangerous journeys. Is this the most humanitarian approach? Isn't it more humane to provide safe shelter for all in the region?" (Bart De Wever, N-VA, 2015: 75).

Open VLD

Open VLD wil -net als bij *compassionate resistance*- de rechten en plichten in balans houden en pleit voor opvang in eigen regio en de controle van buitengrenzen. Ze verantwoordt dit door het lijden van de vluchteling te benadrukken (119, 120, 123, 126).

"Enkele maanden geleden verdronken honderden mensen in de Middellandse Zee, vandaag verschuift het probleem zich grotendeels naar de Balkanroute. De taferelen daar zijn even schrijnend: duizenden mensen op de vlucht voor oorlog, in mensonterende omstandigheden" (Tim Vandenput, Open VLD, 2015: 126).

De rol van de vijand blijft in dit discours van Open VLD echter vaag en ook die van de held blijft eerder onbedeeld.

Vlaams Belang

Als oppositiepartij maakt het Vlaams Belang in 2015 vaak gebruik van *compassionate refusals*. De partij pleit onder andere voor opvang in eigen regio en haalt de positieve effecten van dergelijk beleid op de vluchteling en asielzoeker aan. In dit discours wendt ze compassie aan tegenover asielzoekers en vluchtelingen en stelt ze dat hun beleid "menselijker" is. Onder andere mensensmokkelaars worden naar boven gehaald als de vijand;

"De gelden die besteed worden aan opvang en uitkeringen voor asielzoekers kunnen beter worden gebruikt om de vluchtelingen op te vangen in veilige havens in de eigen regio, op plaatsen waar ze zonder malafide smokkelaars naartoe kunnen. Volgens Dewinter is een dergelijke aanpak bovendien ook veel menselijker, aangezien vluchtelingen er minder snel 'onthemd' raken. "De terugkeer naar eigen land, wanneer de vrede is weergekeerd, verloopt veel makkelijker. In die zin is de opvang van vluchtelingen in de eigen regio niet alleen in het belang van de Europese verzorgingsstaten, het is ook een pak humaner voor de vluchtelingen zelf" (Filip Dewinter, Vlaams Belang, 2015: 180).

De rol van de held komt bij Vlaams Belang in het discours van *compassionate refusals* toe aan andere landen zoals Australië. Dat is het geval wanneer de partij een push-backbeleid verantwoordt (172, 174). Vlaams Belang verwijst hierbij letterlijk naar het leed;

"Het Australische model kan nooit het onze worden," klonk het gisteren bij de Europese commissie. Het Oceanische land bewees met zijn operatie 'Sovereign Borders' nochtans dat een kordaat grensbeleid werkt. Niet alleen worden de grenzen beschermd, er wordt

ook veel menselijk leed vermeden. Sinds de lancering van de Australische operatie eind 2013 kwamen er nauwelijks boten met asielzoekers aan en vielen er op zee geen mensenlevens meer te betreuren” (Vlaams Belang, 2015: 172).

4.1.3 2015 - Resistance to compassion

De partijen maken in 34 van de 109 artikels (31,19%) uit 2015 duidelijk wie wel of niet het recht heeft op bescherming, hulp, extra voorzieningen, ... (zie Tabel 4, Bijlage 1) In 25 artikels nemen we een interactie waar tussen *compassionate resistance* of *compassionate refusals* en *resistance to compassion*.

Vlaams Belang weigert in 2015 regelmatig compassie, hulp en bescherming tegenover vluchtelingen en asielzoekers en combineert daarin compassie tegenover de Vlaming of Belg met *resistance to compassion* tegenover de vluchteling en asielzoeker in het algemeen. Ze haalt daarbij de hoge kost die hun komst meebrengen en de culturele verschillen tussen 'wij' en 'zij' aan. Zowel het Europese als Belgische beleid wordt op de korrel genomen. De partij combineert hiermee *compassionate resistance* tegenover Vlamingen of Belgen met *resistance to compassion* tegenover vluchtelingen en asielzoeker. In onderstaande passage verwijst Vlaams Belang naar "de meeste vluchtelingen" als "gelukszoekers" en stelt ze dat het geen "arme sloebers zijn";

"Dewinter stelde verder dat de Conventie van Genève betreffende de Status van Vluchtelingen moet worden herzien: mensen die werkelijk moeten vluchten voor oorlog of geweld, moeten en kunnen best in eigen regio worden opgevangen. Dat is humaner, effectiever en efficiënter. Tot slot wees hij er op dat de meeste asielzoekers simpelweg gelukszoekers zijn – vaak helemaal geen arme sloebers, met smartphones, selfiesticks en duizenden euro's – en bovendien mannen tussen de 16 en de 35 jaar"

(Filip De Winter, Vlaams Belang, 2015: 176).

Maar ze combineert deze weigering ook met *compassionate refusals*. Zo gebeurt het dat de partij naar het leed van vluchtelingen en asielzoekers in het algemeen verwijst, maar binnen datzelfde artikel ook spreekt over "illegalen", "gelukzoekers" (175), "schijnasielzoekers" (180), "illegale bootvluchtelingen" en "hardleerse vluchtelingen" (174).

Wanneer ze compassie tegenover asielzoekers of vluchtelingen weigert, verwijst ze tevens naar het behoud van de welvaartstaat. Ze speelt daarbij in op rechtvaardigheidsgevoelens. De partij vergelijkt de middelen die toekomen aan Vlamingen en de middelen die "gevonden" worden voor de vluchtelingen (172, 176, 178, 183, 184, 187, 188, 192).

"Volgens de Vlaams Belang-voorzitter vormt de asielstroom richting West-Europa een niets ontziende bedreiging voor onze welvaartstaat en wordt het rechtvaardigheidsgevoel van de Vlaming danig op de proef gesteld. "Een asielzoeker kost 1249 euro per maand, terwijl het gemiddelde pensioen 1212 euro bedraagt. Het verwondert niet dat 95 procent van onze bevolking vindt dat het verzadigingspunt is bereikt"

(Tom Van Grieken, Vlaams Belang, 2015: 187).

"Als ouderen nood hebben aan zorg en men heeft wel 120 miljoen euro gevonden om vluchtelingen hier op te vangen, dan had men eigenlijk wel het geld kunnen vinden om ook de noden van onze eigen ouderen te kunnen lenigen"

(Ortwin Depoortere, Vlaams Belang, 2015: 192).

N-VA

Ook N-VA keerde zich in 2015 tegen vluchtelingen en asielzoekers in het algemeen (62, 69, 71, 76, 77) en verwijst ook naar specifieke groepen zoals criminele asielzoekers (57), economische migranten (60,79), gelukzoekers (61, 75), extreme moslims (71, 78) en uitgeprocedeerde asielzoekers (63). N-VA refereert daarvoor regelmatig naar internationale regels;

"Wie écht bescherming nodig heeft, zoals asielzoekers die op de vlucht zijn uit vrees voor hun eigen leven, kan uiteraard wel op bescherming rekenen. Maar wie om economische redenen zijn land ontvlucht, valt daar niet onder. [...] We moeten vermijden dat die stad een draaischijf wordt voor mensensmokkelaars die met plezierbootjes gelukszoekers naar Engeland brengen" (Theo Francken, N-VA, 2015: 60).

In volgende passage verweeft N-VA *resistance to compassion* met de aanwending van Verlichtingswaarden en wijst ze op de onrust en angst onder de bevolking:

"Hoewel sommigen dat niet graag horen, zijn veel inwoners van ons land behoorlijk ongerust. Zij vrezen dat een blijvende toevloed aan asielzoekers tot spanningen zal leiden. Het mag onredelijk lijken, maar mensen zijn bang dat de conflicten tussen de westerse manier van leven en sommige uitingen van moslimgeloof zullen toenemen. Dat de waarden van de Verlichting zullen botsen met de visies van extreme moslims. Wij kunnen en zullen echter niet aanvaarden dat onze principes van vrijheid, gelijkheid en recht door asielzoekers en toekomstige nieuwe landgenoten met voeten worden getreden" (Pol Van Den Driessche, N-VA, 2015: 71).

Open VLD

Open VLD wil net als N-VA dat er maatwerk wordt gemaakt van het sociaal systeem en wil daarbij een verschillende aanpak voor oorlogsvluchtelingen en bijvoorbeeld economische migranten. De partij vraagt voorzichtig te zijn met Syrische vluchtelingen (118, 120). In volgende passage vinden we *resistance to compassion* terug zonder dat er compassie - voor of na deze afwijzing - wordt opgemerkt;

"Uitspraken als 'we moeten elke Syrische vluchteling asiel geven' vind ik bijvoorbeeld onverantwoord en dom. Natuurlijk zijn de meeste vluchtelingen te goeder trouw en hebben ze niets met terrorisme te maken. Maar van de honderd vluchtelingen uit regio's als Syrië en Irak hebben er wellicht minstens een paar geen goede bedoelingen. We moeten solidair zijn, maar we mogen niet naïef zijn."

(Gwendolyn Rutten, Open VLD in Het Laatste Nieuws, 2015: 120)

Bij GROEN, sp.a en CD&V vinden we deze periode bijna geen weigeringen terug tegenover asielzoekers en vluchtelingen, althans zijn ze minder expliciet aanwezig binnen het geanalyseerde discours.

4.1.4 2015 - Compassionate action

In 2015 zien we niet alleen *compassionate resistance*, *compassionate refusals* of *resistance to compassion* als strategie verschijnen. We merken ook op dat er compassie wordt geuit en er vervolgens voorstellen worden gedaan of actie wordt ondernomen, zonder dat er vooraf kritiek wordt gegeven op het huidige beleid of zonder dat compassie wordt aangewend om strengere maatregelen te verantwoorden. Dit coderen we verder als *compassionate action*, hoewel we uiteraard ook hier niet kunnen beoordelen of het leed de reden was voor de (voorgestelde) actie in het voordeel van asielzoekers en/of vluchtelingen. We zagen dit in 13 artikels of 11,93 % van de artikels van 2015 terugkomen (zie Tabel 4 en Tabel 4a, Bijlage 1).

Zo zien we dat CD&V compassie gebruikt naar oorlogsvluchtelingen en vluchtelingenkinderen. De partij lijkt zich daarbij zorgen te maken over de integratie van de kinderen en de schoolloopbaan en wilt dat er voldoende capaciteit wordt voorzien voor de "grote groep oorlogsvluchtelingen" die "vele traumatische ervaringen achter de rug hebben". De partij erkent de "psychologische consequenties" van deze trauma's en wil een "aangepaste pedagogische aanpak" (4). N-VA stelt dan weer acties voor naar aanleiding van de nood aan opvang voor vluchtelingen en asielzoekers. Zo schakelt de partij de hulp in van Defensie voor het creëren van extra tijdelijke opvangplaatsen. Ze verwijst daarbij naar het mogelijk leed van de vluchtelingen door "de winter" die voor "de deur" staat (74).

Open VLD wendt compassie aan naar de vluchteling en asielzoeker om vervolgens enkele maatregelen voor te stellen;

"Afgelopen weekend verdronken meer dan 700 bootvluchtelingen op weg van Libië naar Europa. "Dit drama is onbeschrijflijk: honderden mensen zoals wij, op zoek naar een beter leven – of beter gezegd een leven -, die sterven in de meest gruwelijke omstandigheden", zei Gabriëls. [...] "Vooreerst moeten we de mensensmokers stoppen die miljoenen verdienen aan de trafiek van wanhopigen. Daarnaast moeten patrouilles en reddingsmissies op de Middellandse Zee vermijden dat er nog meer slachtoffers verdrinken. Tot slot moeten we de mensen die vluchten voor terreur, oorlog en uitzichtloze situaties hier in humane omstandigheden kunnen opvangen" (Katja Gabriëls, Open VLD, 2015: 115).

4.2 2016: De Turkije-deal en Frontex

Ook in 2016 vloeit er heel wat inkt over de asiel- en vluchtelingen crisis op de officiële webpagina's van de partijen. In 53 van de 75 artikels - of 70,67% - nemen we compassie waar (zie Tabel 2 en Tabel 3b, Bijlage 1). De partijen gaan die periode dieper in op de consequenties van de Turkije-deal of de versterking van het Europees grens- en kustwachtagentschap, Frontex.

4.2.1 2016 - Compassionate Resistance

34 van de 75 artikels of 45,33% van het corpus uit 2016, werd op *compassionate resistance* gecodeerd (zie Tabel 4 en Tabel 4b, Bijlage 1).

GROEN

Zowel Turkije, Europa als België worden door de partij op de vingers getikt voor de Turkije-deal. De partij hekelt de manier waarop Europa haar "Europese waarden" overboord gooit door vluchtelingen "buiten Europa" te houden en wijst hen op de omstandigheden van de Syrische kinderen die in Turkije verblijven. GROEN uit daarbij compassie naar oorlogsvluchtelingen en -kinderen, verweeft normen en waarden in haar discours en refereert wederom naar de Tweede Wereldoorlog (37, 46, 48).

"Ook onze eigen Belgische regering stemde in met de deal met de Turkse president Erdogan om vluchtelingen terug te sturen naar Turkije en in ruil daarvoor nieuwe stappen te zetten richting een Turks lidmaatschap van de EU. Het effect is verschrikkelijk. Het klopt dat er minder doden vallen op de Middellandse Zee-route Turkije-Griekenland, maar we zien dat het dodentol vanuit Libië stijgt. In Turkije zelf hebben oorlogsvluchtelingen geen asielrecht zoals dat bij ons bestaat. Hun perspectief op

werk, onderwijs of veiligheid is verre van gegarandeerd. 800.000 Syrische kinderen verrichten kinderarbeid in Turkije. De Turkse staat aarzelt bovendien niet om Syriërs opnieuw over de Syrische grens te zetten, terug richting oorlogsgebied. 70 jaar na de Tweede Wereldoorlog kiepert Europa haar waarden overboord en sluit ze haar grens voor mensen die oorlogsgeweld ontvluchten"

(Wouter De Vriendt en Bart Staes, GROEN, 2016: 48).

Ook de beslissing van Theo Francken om opvangplaatsen te sluiten (47) en de "push-back retoriek" van John Crombez (sp.a, 52) valt niet in goede aarde bij de partij. Ze klaagt de verstrengde maatregelen aan die Europese lidstaten autonoom doorvoeren en verwijst daarbij naar de extra bewakingsmaatregelen in België (44). Ook hier zijn oorlogsvluchtelingen en kinderen het slachtoffer in het discours. De partij zegt dat het sluiten van de opvangplaatsen "een welvaartstaat als België onwaardig" is (47).

Frontex wordt volgens de partij omgevormd tot "een deportatiebureau" en uit bezorgdheid voor de "fundamentele mensenrechten" keert GROEN zich tegen de extra bevoegdheden die het Europees parlement aan Frontex toeweest. Daarbij wijst de partij niet alleen naar vluchtelingen als slachtoffer van deze maatregel, maar ook naar de lidstaten die "gedreigd" worden om uit de Schengenzone te worden gezet indien ze de Frontex-missies niet toelaten. De partij noemt het "beschamend" dat ondanks de extra bevoegdheden, Frontex niet de "verplichting" heeft om reddingsacties op zee uit te voeren en stelt dat de Europese Unie daarmee haar verantwoordelijkheid rond de bescherming van vluchtelingen uit de weg gaat. Ze roept op tot een "echte Europese aanpak" waarbij "mensenrechten" de kern zijn om de grenzen te managen. "De Conventie van Genève is geen vodge papier," stelt GROEN (49).

In twee artikels zien we in het compassie-discours van GROEN ook een duidelijke held naar voor komen; dat zijn vrijwilligers die zich inzetten voor asielzoekers en vluchtelingen (43, 45).

"Langdurige zieken of ernstiger problemen worden nauwelijks behandeld. Er zijn geen faciliteiten voor vrouwen (gescheiden toiletten of douches) en ik zie nogal wat zwangere vrouwen. Ze vragen ons een beter wifi netwerk waarmee ze kunnen skype met hun familieleden elders in Europa. Overal liggen mensen te slapen in de tentjes. Wat kunnen ze anders doen? Een aantal vrijwilligers uit diverse Europese landen zijn in de weer om ze te helpen. Respect!" (Petra De Sutter, GROEN, 2016: 45).

Sp.a

Ook sp.a wendt in deze periode compassie aan tegenover vluchtelingen en asielzoekers en verzet zich daarbij tegen het huidige beleid (158, 159, 160, 162, 163, 164). Waar sp.a eerder dat jaar voorstander was om vluchtelingen terug te sturen naar Turkije wanneer ze de Griekse eilanden zouden bereiken – plan 'Samsom' naar Nederlands voormalig partijleider Diederik Samsom (PvdA) die deel uitmaakte van de denktank achter de Turkije-deal - (157), klaagt de partij in september 2016 aan dat de beloftes door de Europese lidstaten en de Belgische regering werden verbroken en dat het plan maar "half" werd uitgevoerd. De partij prijst in eerste instantie het positieve punt van de Turkije-deal – een daling van het aantal verdrinkingsdoden - om vervolgens te wijzen op het aantal mensen die "in toenemende mate vastzitten in Griekenland en Turkije". Ze hekelt dat de uitwijzing van uitgeprocedeerde asielzoekers niet verliep zoals het hoorde en tikt Theo Francken op de vingers. De lijn tussen het oprecht uiten van compassie tegenover de vluchteling of het trachten te verantwoorden van het waarom de partij zich eerder positief uitte over het terugsturen van vluchtelingen - waar overigens kritiek op kwam van GROEN (52) - lijkt in volgende passage dun. Daarenboven neemt de partij het terugkeerbeleid van Francken op de korrel en verwijst ze naar de "toenemende illegaliteit binnen de EU". De partij verweeft in één artikel *compassionate resistance* tegenover oorlogsvluchtelingen en *compassionate refusals* tegenover afgewezen asielzoekers en haalt de waarden "correctheid" en "humaan" aan.

"Honderdduizenden oorlogsvluchtelingen krijgen niet de bescherming waar ze volgens het internationaal asielrecht recht op hebben. Erger, de EU breekt daarmee haar belofte van 'hervestiging in plaats van verdrinkingsdoden'. Het Samsom-plan is dus maar half uitgevoerd. De EU is gewoon dichtgetimmerd en dat kan niet zonder gevolgen blijven. Want het is een kwestie van tijd vooraleer oorlogsvluchtelingen uit Syrië opnieuw de dodelijke oversteek over zee wagen en nieuwe, illegale, smokkelroutes ontstaan. Het aandeel van asielzoekers waarvan we niet weten hoe ze in de EU zijn geraakt, is al aan het toenemen. Zij die in de toekomst illegaal de oversteek zullen maken, is één ding. Maar intussen is er nog een tweede probleem van formaat: de toenemende illegaliteit binnen de EU. Zo zijn er de voorbije jaren in de EU maar liefst 500.000 asielaanvragen afgewezen. Dat staat in schril contrast met het aantal uitwijzingen. 'Het lijkt er dus sterk op dat Franckens ronkende verklaringen over de uitzetting van criminele vluchtelingen enkel tot doel heeft de aandacht af te wenden van zijn mislukkend beleid. [...]

Terugkeer is nochtans een noodzakelijk sluitstuk van een correct en humaan asielbeleid. Als dat niet gebeurt, is dat voor niemand goed nieuws"

(John Crombez, sp.a, 2016: 162).

De rol van het slachtoffer komt voor sp.a niet enkel toe aan vluchtelingen en asielzoekers, maar tevens aan Belgische burgers en steden, gemeenten en ontvangende EU-landen die in opvang moeten voorzien (159, 1160, 164) . De partij speelt in op thema's als veiligheid en sociale zekerheid. Ze benadrukt dat "erkende vluchtelingen" recht hebben op een "menswaardige toekomst" in ons land.

"Een samenhangend integratiebeleid in ons land ontbreekt. Daarom trekken grote groepen vluchtelingen met enkel hun papieren in de hand naar de grote steden. Brussel, Antwerpen en Gent staan bovenaan de lijst van mensen op zoek naar een nieuw leven. In het beste geval krijgen ze ondersteuning van het OCMW, van sociale organisaties, van betrokken families of vrienden. In het slechtste geval krijgen ze zelfs die kans niet en belanden de vluchtelingen bij de krottenmaffia, in overbevolkte en ongezonde woningen. Dat is niet alleen slecht nieuws voor de erkende vluchteling, het is ook onveilig voor de omgeving. Erkende vluchtelingen hebben recht op een menswaardige toekomst in ons land. Ook om de druk van de ketel te halen in onze grootsteden, tekende sp.a een spreidingsplan uit. [...] Is dit een makkelijke opdracht? Neen, het is verdomd hard werken en dat met heel veel partners tegelijk. Maar wat is het alternatief? Werkloosheid, dumpinglonen, of in het zwart werken? Wie wordt daar beter van? Niemand. Noch de erkende vluchteling, noch mensen van hier die door die dumpinglonen en dat zwartwerk hun job verliezen en daar (terecht) zuur op reageren. En tot slot al zeker niet onze sociale zekerheid en onze welvaartsstaat" (sp.a, 2016: 164).

Vlaams Belang

Vlaams Belang verzet zich dan weer tegenover "de voorkeursmaatregelen" voor vluchtelingen en asielzoekers (193, 194, 195, 197, 201, 203, 204). Net als in 2015 komt de slachtofferrol niet toe aan vluchtelingen en asielzoekers, maar aan Belgen of meer specifiek aan Vlamingen. Ze klaagt de hoge kost van de asielcrisis aan (195), stelt dat schoolkinderen misbruikt worden door een opengrenzenlobby (194) en hekelde dat er aandacht wordt besteed aan de tewerkstelling van vluchtelingen en asielzoekers terwijl de eigen bevolking zonder werk zit. Ze wijst daarvoor naar de Belgische regering als de schuldige (193, 203, 204).

CD&V

Rond de Turkije-deal houdt CD&V zich op de officiële webpagina afzijdig. Haar discours staat ook in 2016 op de achtergrond. Ze klaagt wel aan dat het vluchtelingendiscours al te vaak wordt gevoerd "in termen van bed, bad en brood" en roept op het "menselijk kapitaal" van vluchtelingen naar waarde te schatte. Ze stelt dat Fedasil reeds in maart richtlijnen verspreidde naar opvangpartners om de drempel naar vrijwilligerswerk voor vluchtelingen

en asielzoekers te verlagen, maar dat er te weinig gebruik van wordt gemaakt. De partij vraagt dat het aanbod beter op elkaar wordt afgestemd en dat steden, gemeenten en OCMW's voldoende begeleid worden (7). CD&V gaat deze periode ook dieper in op de transmigratieproblematiek (8) en wijst er Minister van Binnenlandse zaken Jan Jambon (N-VA) op om een lange termijnvisie te voorzien voor de kustgemeenten. Ze verweeft haar discours met *resistance to compassion* tegenover transmigranten.

Open VLD

Open VLD verzet zich deze periode één keer tegen het Europese beleid. Ze wendt daarbij compassie aan naar niet-begeleide minderjarigen die verdwijnen uit de opvangcentra. De partij roept de lidstaten op om het plan van de Europese Commissie om deze kinderen beschermen, ook effectief uit te voeren. Ze wijst daarbij op de morele verplichting "om de bescherming van deze kinderen te waarborgen" (135).

"Uit cijfers blijkt overigens, dat – ingeval van aangifte – een verdwijning pas na 7 dagen wordt gemeld. 7 dagen; een zee van tijd voor mensensmokkelaars, orgaanhandelaars of pooiers om kinderen weg te plukken. Het huidige systeem duwt kinderen eigenlijk recht in hun armen" (Hilde Vautmans, Open VLD, 2017: 135).

N-VA onthoudt zich in tegenstelling tot 2015 bijna volledig van *compassionate resistances*.

4.2.2 2016 - Compassionate Refusals

Het zijn voornamelijk N-VA en sp.a die zich in 2016 op het terrein van de *compassionate refusals* begeven. 18 van de 75 artikels of 24% van het corpus uit 2016, wordt op *compassionate refusals* gecodeerd (zie Tabel 4 en Tabel 4b, Bijlage 1).

Sp.a

In 2016 schrijft de partij dat ze voorstander is van het Nederlandse plan-Samsom waarbij vluchtelingen vanuit Turkije terug richting Griekenland worden gestuurd. Ze stelt dat het niet om een push-back beleid gaat, maar over een plan dat in staat moet zijn om "veilige opvang" te bieden "in de eigen regio" en "een veilige overtocht voor wie als vluchteling erkend wordt". De partij pleit voor de oprichting van safe havens onder het toezien van de Verenigde Naties en "niet door een of andere regering". Ze wijst erop dat het "huidige systeem" van de Europese Unie haar werk niet doet. De partij uit in volgende passage compassie naar vluchtelingen en asielzoekers om het plan te verantwoorden en wijst erop dat "passief blijven toezien immoreel" is. Ze spreekt daarbij zeer beeldend over de omstandigheden waarin minderjarige vluchtelingen terechtkomen (157).

"De situatie is ondraaglijk. Tienduizenden mensen willen naar Europa, op de vlucht voor een wrede oorlog, en riskeren daarvoor hun leven en dat van hun kinderen. Elke dag stappen er honderden mensen in gammele bootjes om de gevaarlijke oversteek te maken vanuit Turkije of Libië. In januari hebben 55.000 mensen de oversteek gewaagd, 244 zijn verdronken, onder wie tientallen kinderen. Tijdens hun lange en gevaarlijke tocht staan de vluchtelingen bloot aan criminele bendes die het vooral gemunt hebben op kinderen en niet-begeleide minderjarigen. Al minstens 10.000 minderjarige vluchtelingen zijn sinds hun aankomst in Europa spoorloos. Volgens Europol komen velen terecht in gedwongen prostitutie, worden illegaal tewerkgesteld als huispersoneel of uitgebuit in sweatshops. Passief blijven toezien is immoreel. Het huidige systeem, het EU-vluchtelingenplan van 2015, werkt niet. Er is geen samenwerking tussen de EU-landen en vele weigeren verantwoordelijkheid te nemen, met al de dramatische menselijke gevolgen van dien. Er moet iets veranderen, en wel snel."

[...]

"Het plan-Samsom is, met al zijn tekortkomingen, een poging om iets te veranderen aan het onduidbare heden. Het plan wil van Turkije een veilige opvangplaats maken en mensen gecontroleerd naar het asieland van bestemming brengen. Het plan is nog onvolkomen en niet toepasbaar in zijn huidige vorm. Wij willen dat mensen opgevangen worden in safe havens onder toezicht van de VN, niet door de een of andere regering. En wij willen dat de mensen die daar aankloppen en op basis van het internationale recht vluchteling blijken te zijn naar een van de landen van de EU kan. Hoe meer lidstaten hun verantwoordelijkheid nemen, des te meer mensen kunnen we een nieuwe toekomst geven" (John Crombez, sp.a, 2016: 157).

Ook in maart houdt de partij haar discours aan en ook hier verantwoord de partij een strenger terugkeerbeleid door het aanwenden van compassie tegenover vluchtelingen en asielzoekers. Over de terugkeer van niet-erkende vluchtelingen horen we iets in de richting van het devies; vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet. Ze verantwoordt dit door zich te beroepen op de internationale regels en het mogelijk toekomstig leed van vluchtelingen aan te halen (161).

"De niet-erkende vluchtelingen moeten terugkeren naar hun land van herkomst, vrijwillig of gedwongen. Ook dat zijn de internationale regels. [...] Als vluchtelingen vanuit een veilig derde land een EU-erkenningsprocedure kunnen doorlopen en bij erkenning hervestigd kunnen worden naar een EU-land vermijd je de gevaarlijke en dure omweg van mensen op de vlucht die een veilig onderkomen in de Unie nastreven. Dat is niet immoreel of tegen het internationaal recht. Het is een efficiëntere toepassing ervan"
(Jan Cornillie, sp.a, 2016: 161).

Zoals we bij *compassionate resistance* zagen verzet de partij zich later dat jaar af tegen de manier waarop de deal tot uiting kwam.

N-VA

De *compassionate refusals* die we terugvinden bij N-VA zijn ook in 2016 gericht naar specifieke groepen; tegenover slachtoffers van mensensmokkel (80, 81, 93), oorlogsvluchtelingen (102), kinderen en gezinnen (87) en bootvluchtelingen (87, 93, 94, 103) wordt compassie aangewend om verstrengde maatregelen of voorstellen te verantwoorden. De Turkije-deal wordt deze periode uitvoerig door de partij besproken (87, 89, 91, 99). De partij wijst erop dat ze al maanden pleit voor een "push-backbeleid" en dat deze uiteindelijk werd "verworven". Ze zet zich daarmee in de rol van de 'held'.

"Al maanden zegt de N-VA dat een pushbackbeleid nodig is, om gezinnen met kinderen te ontraden om de dodelijke overtocht te wagen in gammele bootjes. Iedereen schreeuwde moord en brand, maar dit is nu uiteindelijk wél verworven. Alle illegale migranten zullen worden teruggebracht naar Turkije. Al maanden ook pleit de N-VA voor het invoeren van een maximumlimiet op het aantal asielzoekers dat in de EU kan worden opgevangen. Ook op dat punt was er veel kritiek, maar geeft de realiteit ons nu gelijk. [...] Nu moet Turkije álle illegale migranten effectief terugnemen zoals afgesproken. Nu moet de instroom in Europa sterk dalen. Tegelijk zullen wij er verder blijven op toezien dat al te wilde wensdromen over Europees lidmaatschap of vrijpasjes voor alle Turken om naar de EU te reizen geen realiteit worden" (Sander Loones, N-VA, 2016: 87).

Het is niet de eerste de keer dat N-VA verwijst naar "de gammele bootjes" waarin vluchtelingen de oversteek op de Middellandse zee wagen. Dat deed de partij al in 2015 toen ze push-backs voorstelde om een einde te maken aan het "mediterraans massagraf" (70, 79). In juni 2016 doet de partij dezelfde uitspraak wanneer de Europese Commissie "een antiverdrinkingsplan" presenteert waarbij Afrikaanse landen zoals Nigeria, Mali en Libië, migranten die naar Europa willen tegenhouden en illegale migranten uit Europa terugnemen (99).

"Eerder al pleitte de N-VA voor een antiverdrinkingsplan met álle landen rond de Middellandse Zee. Vandaag stellen wij vast dat de Commissie hierin lijkt te willen meegaan. Het hervestigen van echte vluchtelingen wordt gekoppeld aan pushbacks, een sterk grenzenbeleid en het hard aanpakken van mensensmokkelaars. We moeten alles in het werk stellen om zoveel mogelijk mensen uit de gammele bootjes te houden"
(Helga Stevens, N-VA, 2016: 94).

4.2.3 2016 - Resistance to compassion

Hoewel het corpus van 2016 met 75 artikels, 34 artikels minder bevat dan in 2015, zien we dat *resistance to compassion* meer - in 35 artikels - terugkomt dan het jaar voordien (zie Tabel 1 en Tabel 4, Bijlage 1). *Resistance to compassion* vinden we dat jaar terug in 46,67% van de artikels (zie Tabel 4b, Bijlage 1). Ook hier verweeft de weigering van compassie tegenover bepaalde groepen zich met een *compassionate resistance* en *compassionate refusal* discours. N-VA zet daarbij *resistance to compassion* in voor bepaalde groepen wanneer het strengere maatregelen tegenover asielzoekers en vluchtelingen - *compassionate refusals* - verantwoordt (81, 82, 93, 94, 99), terwijl we bij Vlaams Belang zien dat de partij dit eerder doet wanneer ze zich expliciet verzet tegen het huidige asiel- en vluchtelingenbeleid en dus gebruikt maakt van *compassionate resistance* (193, 194, 195, 197, 201, 203). In 13 artikels van Vlaams Belang zijn het de vluchtelingen en asielzoekers in het algemeen die niet op compassie hoeven te rekenen.

N-VA

N-VA weigert wederom hulp of bescherming tegenover bepaalde groepen zoals "illegale migranten", "criminele asielzoekers" (82, 101), "uitgeprocedeerde asielzoekers" (96, 99), "gelukzoekers" (87) en "economische vluchtelingen" (99, 102). Ze verwijst soms ook expliciet naar zij die wél recht hebben op bescherming.

"Op dit moment keert slechts ongeveer dertig procent van de economische migranten en uitgeprocedeerde asielzoekers effectief terug naar hun land van herkomst", stelt Stevens vast. "Dat percentage moet drastisch omhoog om het draagvlak te versterken voor vluchtelingen die wél recht hebben op onze bescherming"
(Helga Stevens, N-VA, 2016: 99).

De partij prijst niet alleen de ECT-fractie voor de leidende rol in de onderhandelingen van het dossier maar wijst er ook op dat "Europa stilaan de N-VA-visie deelt". De rol van de held komt daarbij toe aan de partij zelf (99).

Vlaams Belang

Vlaams Belang weigert diezelfde maand onder meer compassie te tonen naar "economische gelukzoekers" en zegt dat de Europese Commissie - die 348 miljoen euro zal vrijmaken voor het "persoonlijk onderhoud van in Turkije verblijvende vluchtelingen" - "cash" uitdeelt aan vluchtelingen in Turkije (202).

Sp.a

Sp.a lijkt in 2016 compassie te weigeren tegenover illegale – en economische migranten; als we het Europees asielsysteem willen redden zullen er volgens de partij meer oorlogsvluchtelingen hervestigd moeten worden binnen de EU én moeten “meer illegalen uitgewezen worden”. Sp.a zegt dat “ondanks stoere taal”, de regering het op vlak van het aantal repatriëringen “slechter doet dan de regering Di Rupo” (162) en tikt de regering - samen met Theo Francken - daarvoor op de vingers.

CD&V

Zoals gezegd, uit CD&V zich negatief tegenover transmigranten en pleit de partij voor de komst van een kustplan om steden, gemeenten en bedrijven te verlichten van deze problematiek (8).

“Vandaag blijkt nog maar eens hoe groot deze problematiek wel is nu zelfs bedrijven ermee dreigen de haven van Zeebrugge te verlaten als de problemen met transmigranten blijven aanhouden. Bedrijven lijden economische schade doordat transmigranten omheiningen doorknippen en dekzeilen van vrachtwagens opensnijden”

(Franky Demon, CD&V, 2016: 8).

4.2.4 2016 - Compassionate action

We nemen in 2016 bij de meerderheidspartijen N-VA (85, 95, 98) en Open VLD (127) wederom een discours waar, waarbij er compassie wordt geuit en er een actie wordt voorgesteld, maar het beleid niet rechtstreeks wordt terechtgewezen. We zien dit in 4 van de 75 (5,33%) verschijnen (zie Tabel 4 en Tabel 4b, Bijlage 1) Open VLD wil de rol van de vrouw sterker aan bod laten komen in inburgeringscursussen (127) en N-VA kondigt aan dat er 20 miljoen extra middelen naar steden en gemeenten gaat om de vluchtelingencrisis het hoofd te bieden. Ze verwijst daarbij naar de zware last die de steden en gemeenten op zich nemen en zegt dat ook Vlamingen die nood hebben aan sociale ondersteuning, niet het slachtoffer mogen worden van de vluchtelingencrisis (85). Voor “amokmakers” in de asielcentra weigerde N-VA tijdelijk opvang te bieden (95) en ze verwees daarbij naar het reeds geleden leed van families met kleine kinderen. Hoewel de partij hier verzet aantoonde, betreft dit geen verzet tegenover het beleid maar tegenover andere asielzoekers. We codeerden het bijgevolg als *compassionate action* dat verweven wordt met *resistance to compassion*.

“2015 werd helaas ontsierd door veel vechtpartijen in onze asielcentra. Dat leidde tot 62 tijdelijke uitsluitingen”, vertelt Francken. “Amok in onze centra is ontoelaatbaar, want daar worden de oprechte vluchtelingen, waaronder veel families met kleine kinderen, het

slachtoffer van. Die mensen zijn op de vlucht voor oorlog en vervolging. Aan hen moeten we opvang kunnen geven waar rust, veiligheid en respect te allen tijde gegarandeerd zijn” (Theo Francken, N-VA in De Standaard, 2016: 100).

4.3 2017

Naarmate de piek van de vluchtelingen crisis verder achter ons ligt daalt het aantal artikels. In 2017 wijden de partijen in totaal nog 40 van de 224 artikels aan het thema. (zie Tabel 2, Bijlage 1) N-VA wijdt nog 10 artikels aan het thema in deze periode – dit waren er in 2016 nog 25 - en bij GROEN vinden we in 2017 slechts 1 relevant artikel terug op hun officiële webpagina (zie Tabel 7 en Tabel 9, Bijlage 1). In 23 artikels (57,5%) treffen we de aanwezigheid van compassie aan (zie Tabel 3c, Bijlage 1).

4.3.1 2017 - Compassionate resistance

In 2017 treffen we in 14 van de 40 artikels (35%) *compassionate resistance* aan. De aanleidingen waarom de partijen zich verzetten zijn divers. De oppositiepartijen blijven wel volhardend in hun verzet tegen voormalig staatssecretaris Asiel- en migratie, Theo Francken (zie Tabel 4 en Tabel 4c, Bijlage 1).

GROEN

GROEN is “ontstemd” over het nieuws dat Francken “uitgewezen gezinnen met kinderen laat repatriëren via militaire vluchten”. De partij verwijst naar de moeilijke situatie waarin de kinderen zitten en zegt dat de repatriëringen “qua trauma” kunnen tellen. Ze haalt daarbij normen en waarden aan en verwijst duidelijk naar de schuldige. Ze zegt dat uitwijzingen soms nodig zijn, maar specificeert dit verder niet.

“Soms zijn uitwijzingen nodig. Maar als het om kinderen gaat doe je dat met de grootste mogelijke zorg. Theo Francken behandelt hen als criminelen. Dit bewijst dat Francken niet zachtvaardig, maar hardvochtig omgaat met de meest kwetsbaren. Militaire deportaties van kinderen staan haaks op de normen en waarden van een Westerse democratie” (Wouter De Vriendt, GROEN, 2017:55).

Sp.a

Sp.a roept dan weer op tot een coherent integratiebeleid (165), een betere spreiding van asielzoekers uit Griekenland (166) en meer aandacht voor jonge vluchtelingen in het jeugdwerk (168). Ook zij klaagt het beleid van Francken aan. Ze verwijst N-VA dat de partij in 2016 (164) niet luisterde naar haar vraag om een spreidingsplan uit te tekenen over de “middelgrote gemeenten” en verwijst opnieuw naar de “krottenmaffia” waarin de vluchtelingen terecht komen door gebrek aan hulp. Het ontmoedigingsbeleid dat N-VA voert

zou volgens sp.a leiden tot het ontstaan van “maffiosi [sic] ondergrondse netwerken” zoals huisjesmelkers, prostitutie, drugshandel ...

“Om integratie tot een succes te maken, is het cruciaal een coherent beleid uit te tekenen over alle bevoegdheidsniveaus heen. Maar de N-VA vindt dat het werk erop zit zodra de asielzoeker zijn erkenning op zak heeft. Anders gezegd: eens de papieren afgeleverd, is het: ‘trek uw plan’. En als er teveel erkende vluchtelingen zijn in de grootsteden is er enkel een ontmoedigingsbeleid, lees ‘we maken het vluchtelingen zo moeilijk mogelijk om te integreren” (Monica De Coninck, sp.a, 2017: 166).

Als held komt het beleid van Duitsland uit de bus die er met “Residentzpflicht” in zou slagen om “automatische veiligheid, nabijheid en verbondenheid” te creëren (166).

Vlaams Belang

Vlaams Belang blijft consequent berichten over het thema via hun webpagina. Ook in 2017 zijn de middelen die worden vrijgemaakt voor asielzoekers, vluchtelingen en centra die hen begeleiden een doorn in het oog voor de partij (210, 211, 213, 215, 218). Theo Francken wordt daarvoor wederom op de vingers getikt (213, 218) en ook de Vlaamse regering wordt terecht gewezen (210, 211). Ze wendt in haar discours de Vlaming aan als het slachtoffer van verschillende investeringen zoals de kinderbijslag voor kinderen van vluchtelingen en de extra 180 miljoen euro die Theo Francken vroeg in het kader van het asielbeleid. Ook de subsidiëring voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen zit de partij hoog. De partij haalt niet alleen de Vlaming als slachtoffer aan, ze lijkt ook angst te verweven in haar discours door ouders er attent op te maken dat hun kinderen een links discours van hun leerkrachten meekrijgen.

“Onderwijsminister Hilde Crevits voorziet immers één gedetacheerde voltijdse werknemer voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen, die onder meer “leraars warm moet maken om het thema vluchtelingen in de kijker te zetten”, “jongeren moet sensibiliseren voor een rechtvaardige situatie van vluchtelingen en asielzoekers” en “jongeren moet aanzetten na te denken over criteria voor een humaan asielbeleid”. Het valt te raden welke boodschap uw kind via Vluchtelingenwerk Vlaanderen meekrijgt. [...] Door Vluchtelingenwerk Vlaanderen te ondersteunen, financieren de Vlaamse ministers de opengrenzenlobby. Deze organisatie mag wat mij betreft gerust extreme politieke standpunten innemen, maar dan niet op kosten van de belastingbetaler. Ik vraag dan ook dat de Vlaamse regering de samenwerking met en subsidiëring van Vluchtelingenwerk Vlaanderen meteen stopzet”
(Chris Janssens, Vlaams Belang, 2017: 210).

Open VLD

Open VLD tikt Europa dan weer op de vingers omdat "3 jaar nadat de ongeziene vluchtelingen- en migratiestroom van start ging", Europa nog steeds geen "pasklaar antwoord" heeft. Ze prijst het Europees parlement voor het opstellen van een rapport dat Europa moet duwen naar een "efficiënt, humaan en gezamenlijk Europees Migratiebeleid". Ook hier vinden we in het compassie-discours het gebruik van "gammele bootjes" terug. De partij wijst erop dat burgers "angstig" zijn en haalt een toekomstbeeld naar boven om duidelijk te maken dat Europa haar verantwoordelijkheid moet nemen.

"Ik ben heel erg blij met dit rapport dat oproept om werk te maken van een echte Europese aanpak voor de asiel -en migratie problematiek. We mogen in 2017 niet meer verdragen dat mensen hun hele hebben en houden aan mensensmokkelaars verkopen, om dan op gammele bootjes te vluchten. Dit is Europa onwaardig. [...] Het huidige systeem faalt. De Europese burgers zijn angstig. [...] Als we nu niet het heft in handen nemen zullen mijn kinderen later vragen: "Mama, was Europa dan echt blind en doof voor al deze problemen?". Niet morgen, maar gisteren hadden we onze verantwoordelijkheid moeten opnemen" (Hilde Vautmans, Open VLD, 2017: 134)

CD&V

CD&V haalt dan weer sterk uit naar de identificatiemissies in samenwerking met Soedan. Ze stelt dat er niet geluisterd werd naar de partij toen er gevraagd werd om voorzichtig om te springen met deze samenwerking wanneer blijkt dat een "aantal Soedanezen slachtoffer werden van slagen en foltering". De partij vraagt een opschorting van de repatriëringen (13). Theo Francken, die door andere partijen, NGO's, ... op de vingers werd getikt voor de kwestie, wordt door CD&V echter niet expliciet als vijand naar voor gebracht in dit artikel.

N-VA onthoudt zich volledig van *compassionate resistance* in 2017 (zie Tabel 10, Bijlage 1).

4.3.2 2017 - Compassionate refusals

In 2017 vinden we in 7 van de 40 artikels (17,5%) *compassionate refusals* terug (zie Tabel 4 en Tabel 4c, Bijlage 1).

Sp.a

"Niemand zet zijn kind op een boot tenzij de zee veiliger is dan het land", met die titel zet sp.a haar discours van *compassionate refusal* in om haar "ambitieuze plan" waarin de "krijtlijnen van een nieuw, ander asiel- en migratiebeleid" werden uitgeschreven uit de

doeken te doen. Het beleid moet de overheid opnieuw in staat stellen om "de zaak" opnieuw onder controle te krijgen "én" moet "de belofte van een beter leven" inlossen; "gecontroleerd en menselijk". Ze verwijst deze keer naar het Canadese beleid waarbij asiel via een "luchtbrug" wordt georganiseerd, maar daarnaast een strikt economisch migratiebeleid voert. De partij haalt de pijnpunten van de asielcrisis aan, maar weigert tevens de komst van bepaalde groepen zoals economische migranten. Daarenboven krijgt ook het terugkeerbeleid aandacht in de tekst. De partij pleit net als in 2016 voor opvang in eigen regio gecombineerd met een "duidelijk terugkeerbeleid" en doet dat aan de hand van compassie. Daarbij weigeren ze opvang voor mensen "die vertrekken simpelweg op zoek naar een beter leven". Hoewel de partij eerst stelt dat mensen "meestal" "noodgedwongen, op de vlucht voor oorlog, honger of droogte" op de vlucht gaan, schrijft ze later dat "veel mensen oneigenlijk gebruik maken van de asielprocedure omdat ze geen alternatief zien" (167).

"[...] Wat we de voorbije maanden en jaren gezien hebben, op de Griekse eilanden, in de Middellandse zee, kan niet het antwoord zijn. Niemand blijft onberoerd bij de hartverscheurende beelden van huilende kinderen achter een hek en aangespoelde lichamen op de stranden van Griekenland of Italië. [...] Daarom zijn we vertrokken van het idee dat we een beleid willen voeren dat mensen wil overtuigen dat het niet nodig is, nog zin heeft, om de gevaarlijke oversteek te wagen. Zo vermijden we verdrinkingsdoden en ontmoedigen we mensensmokkelaars. We geven een alternatief dat veiliger is dankzij een trapsgewijze aanpak. [...] Bij weigering volgt terugkeer. Een duidelijk terugkeerbeleid is het sluitstuk van elk geloofwaardig asiel- en migratiebeleid. Mensen zullen enkel aanvaarden dat het geen zin heeft om op eigen houtje te komen als ze daadwerkelijk worden teruggestuurd als ze niet in aanmerking komen voor één van bestaande migratiekanalen. En dat brengt me bij het laatste stuk van ons voorstel. We stellen namelijk vast dat veel mensen oneigenlijk gebruik maken van de asielprocedures omdat ze geen alternatief zien. Mensen die niet voor bescherming in aanmerking komen maar die vertrekken simpelweg op zoek naar een beter leven. Daarom breken we in onze tekst een lans voor economische migratie, in functie van de noden op onze arbeidsmarkt"
(Hannelore Goeman, sp.a, 2017: 167).

N-VA

N-VA verdedigt dan weer het voorstel van Europa om de afname van vingerafdrukken ook toe te laten bij kinderen vanaf 6 jaar. Ze uit haar ongenoegen dat links deze identificatie "kindermisbruik" noemt en stelt dat het linkse verzet de kans vergroot dat minderjarige "migranten" in de handen van mensensmokkelaars vallen. Het slachtoffer betreft hier minderjaren. Links en mensensmokkelaars, de vijand. N-VA drukt op een "humaan"

Europa. Verder in het artikel duidt N-VA op het "levensbelang" van betere identificatie en speelt ze in op thema 'veiligheid'. Ze wendt angst aan om haar maatregel te verantwoorden.

"Door ook van kinderen op een kindvriendelijke manier vingerafdrukken af te nemen, kan hun familie vlotter worden opgespoord om hen uiteindelijk weer samen te brengen. Daar horen ze thuis en niet in de handen van meedogenloze mensenhandelaars. Ik gruwel van de gedachte dat kinderen terechtkomen in prostitutienetwerken, doordat zij er alleen op uitgestuurd zijn door hun ouders of hun familie zijn kwijtgeraakt. Jammer dat de linkse fracties zich ook in dit asioldossier dogmatisch opstellen. Europol schat dat in 2016 maar liefst 10.000 vluchtelingenkinderen in Europa vermist raakten. Wie werk wil maken van een humaan Europa, steunt een verplichte identificatie. Zeker als het om kinderen gaat.

Ook wie een veilig Europa wil bewerkstelligen, steunt voluit betere en strengere identificatieregels aan onze buitengrenzen. Met het groeiend aantal terugkerende Syriëstrijders moet Europa alerter zijn dan ooit en voor de veiligheid van onze burgers vingerafdrukken – en waar mogelijk gezichtsscans – verplichten. [...] Een identificatie op basis van vertrouwen? Onverantwoord, onveilig, ongewenst. Wil Europa de lidstaten verplichten om oorlogsvluchtelingen op te nemen, dan moet het aan alle landen de zekerheid bieden wie het eigenlijk binnenhaalt. No relocation without clear identification"

(Helga Stevens, N-VA, 2017: 111).

Open VLD, CD&V en GROEN onthouden zich nagenoeg van *compassionate refusals*. Vlaams Belang wendt net zoals in 2016 compassie naar vluchtelingen en asielzoekers aan om strengere maatregelen te bekomen (213, 216, 222).

4.3.3 2017 - Resistance to compassion

Net zoals de voorgaande jaren is het voornamelijk Vlaams Belang waar we *resistance to compassion* terugvinden. Ook hier verweeft de partij deze weigering voor de ene groep met compassie tegenover de Belgische burger of *compassionate resistance*. En zoals we reeds zagen uit sp.a zich negatief tegenover mensen die "simpelweg op zoek" zijn "naar een beter leven". *Resistance to compassion* zien we dat jaar in 23 van de 40 (57,5%) verschijnen (zie Tabel 4 en Tabel 4c, Bijlage 1).

N-VA doet een beeldende uitspraak wanneer ze haar verplichte identificatiemaatregel verantwoordt en compassie weigert tegenover migranten die niet meewerken;

"Een belangrijke hoofdoorzaak van gebrekkige identificatie ligt nu vaker en vaker bij de migranten zelf. Door zich te verzetten bij het afnemen van vingerafdrukken en hun

vingertoppen te verbranden om niet geïdentificeerd te kunnen worden, hopen ze dat ze kunnen verder reizen en in rijkere landen zoals België, Duitsland of Zweden asiel kunnen krijgen. Pijnlijke en contraproductieve praktijken ingefluisterd door malafide mensensmokkelaars. Om voor een maximaal registratiepercentage te gaan, is er nood aan een bijkomende maatregel: de onwillige asielzoekers verplichten om hun vingerafdruk af te leveren. En wie zijn vingertoppen verbrandt, moet wachten tot deze hersteld zijn. Wie niet eerlijk wil vertellen wie hij is en weigert mee te werken aan zijn identificatie, krijgt geen plaats in Europa (Helga Steven, N-VA in Knack, 2017: 111).

Vlak voor deze passage wees N-VA op het feit dat deze migranten verdwenen in de "anonimiteit van het Oude continent. Ver weg van een hoopvolle toekomst, recht de illegaliteit in". De partij verwijst naar Canada, Australië en de Verenigde Staten als held en prijst hun identificatiebeleid.

4.3.4 2017 - Compassionate action

In 2017 nemen we geen *compassionate action* waar bij de geanalyseerde partijen. Indien er dat jaar dus voorstellen worden gedaan, wordt het huidige beleid vooraf op de korrel genomen of gaat het om verstrengde maatregelen (zie Tabel 4 en Tabel 4c, Bijlage 1).

Deel 5. Discussie en conclusie

5.1 Discussie

Vanaf 2015 tot en met 2017 vonden we in 159 van de 224 artikels compassie terug. Het lijden werd daarbij uitvoerig beschreven en voorstellen werden gedaan om dit lijden te verlichten. Alle onderzochte partijen gebruikten daarbij compassie, maar zoals we in de analyse zagen, verschilt de manier waarop compassie wordt aangewend tussen de partijen en verschuift het discours naarmate de piek van de crisis verder achter ons ligt. We zien (het gebruik van) compassie jaar na jaar minder terugkomen maar we weten echter niet of het gevoel van compassie onder de partijen en haar politici afneemt of dat de partijen andere manieren verkiezen om hun standpunten duidelijk te maken.

5.1.1 Compassionate resistance

Het lijden 'zien' en erkennen, de wil om dat lijden te veranderen, een (voorstel tot) actie en een duidelijk verzet tegen het huidige beleid; *Compassionate resistance* zagen we – met uitzondering van 2015 - voornamelijk terugkomen bij oppositiepartijen GROEN, sp.a en Vlaams Belang. Dat is op zich niet zo vreemd gezien CD&V, Open VLD en N-VA tot de meerderheid behoren en het eigen beleid naar alle waarschijnlijkheid minder snel op de korrel zullen nemen. Zij verzetten zich wel tegen het gebrek aan een structurele aanpak vanuit Europa. Wanneer GROEN en sp.a zich verzetten tegen de manier waarop er met vluchtelingen wordt omgegaan, verwijzen ze zowel in 2015 en 2016 naar de vluchtelingencrisis an sich, de gevaarlijke overtocht naar Europa via de Middellandse zee of de mensonterende omstandigheden van waaruit deze mensen in de eerste plaats moesten vluchten. In 2015 gaan Open VLD, N-VA en CD&V hierin mee. Bij *compassionate resistance* zien we dat Vlaams Belang het leed van de vluchteling niet aanhaalt. Ze verzet zich wel tegen het beleid om het leed van de Vlaming of Belg – dat veroorzaakt werd door de komst van asielzoekers en vluchtelingen - te verlichten. Vlaams Belang keert de slachtofferrollen dus om. In 2016 verzetten zowel GROEN als sp.a zich tegen Europese maatregelen zoals de Turkije-deal en de extra middelen en mandaten voor Frontex. In 2017 lopen de redenen voor de aanwending van compassie gecombineerd met verzet, verder uit elkaar en verzetten partijen zich tegen uiteenlopende beleidsmaatregelen en/of voorstellen.

Waar GROEN en sp.a verwijzen naar de vluchteling en asielzoeker als slachtoffer, merken we op dat de meerderheidspartijen deze groep verder specificeren, zeker wanneer ze zelf beleidsmaatregelen voorstellen. N-VA spreekt onder andere over kinderen en Christenen, Open VLD en CD&V over vrouwen en gezinnen. We zagen in de literatuur dat aan wie het lijden toekomt, kan samenhangen met het idee dat het slachtoffer zelf geen schuld treft

aan het lijden en dat het lijden niet triviaal mag zijn (Nussbaum, 1996). Omdat N-VA, Open VLD en CD&V regelmatig verwijzen naar kwetsbare profielen lijken ze deze voorwaarde om compassie aan te wenden belangrijk te vinden al lijkt sp.a dit in 2016 en 2017 ook steeds meer te doen. Alle partijen met uitzondering van Vlaams Belang, halen bij *compassionate resistance* het leed van "oorlogsvluchtelingen" aan en ook "bootvluchtelingen" zien we regelmatig terugkomen.

Zowel het Europese- als Belgische beleid worden in deze strategie door GROEN, sp.a en Vlaams Belang op de korrel genomen en daarbij wordt voormalig staatssecretaris Asiel – en Migratie, Theo Francken (N-VA) regelmatig als 'vijand' op de vingers getikt. Ook Gwendolyn Rutten (Open VLD) krijgt door GROEN en sp.a deze rol toebedeeld. De held wordt weinig expliciet vermeld. De partijen lijken hiervoor eerder naar zichzelf te kijken. Bij GROEN valt echter ook de verwijzingen op naar vrijwilligers die vluchtelingen en asielzoekers helpen in hun zoektocht naar begeleiding en opvang en CD&V verwijst dan weer naar het beleid van Angela Merkel als voorbeeld.

Opvallend is dat we *compassionate resistance* in het voordeel van vluchtelingen en asielzoekers, jaar na jaar zien dalen. In 2015 codeerden we 57,8% van de artikels op deze strategie, dit daalt tot 45,33% in 2016 en 35% in 2017. De redenen daarvoor kunnen uiteenlopend zijn. We zien dat GROEN en sp.a – die zich tegen het beleid verzetten met de vluchteling en asielzoeker als slachtoffer in het achterhoofd - nauwelijks berichten over het thema in 2017. Het verzet tegen de omstandigheden waarin vluchtelingen en asielzoekers terechtkomen, lijkt daarmee af te nemen. Daarenboven berichten de partijen allemaal alsminder over dit thema via hun webpagina, alleen Vlaams Belang zet door maar wendt compassie aan naar Vlamingen en Belgen. Van Dijk (1997) stelt dat een discours plaats-, tijd-, en context gebonden is en in 2017 ligt de piek van de asiel- en vluchtelingencrisis al even achter ons. Vanaf 2016 begeeft sp.a zich bovendien ook op het terrein van *compassionate refusal*.

5.1.2 Compassionate refusal

In 2015 zijn het voornamelijk N-VA, Open VLD en Vlaams Belang die compassie naar vluchtelingen en asielzoekers aanwenden om verstrengde maatregelen of voorstellen te verantwoorden. De partijen vragen om de controles aan de buitengrenzen op te krikken, push-backs door te voeren, grenzen te sluiten, ... Dit codeerden we als *compassionate refusal*.

Waar sp.a in 2015 de mensonterende omstandigheden van vluchtelingen aanhaalde om zich tegen het gevoerde beleid te verzetten, zien we in 2016 dat de partij niet enkel

compassie naar vluchtelingen en asielzoekers aanwendt wanneer ze zich verzet tegen het beleid, ze doet dit ook om verstrengde maatregelen zoals het plan-Samsom te verdedigen. Zoals we zagen in de literatuur stelden mensenrechtenorganisaties dat Turkije geen veiligheid kan bieden voor vluchtelingen en dat de mensenrechten er met de voeten getreden worden. Sp.a lijkt zich zelfs te wagen aan een uitspraak die we eerder verwachten van N-VA, Open VLD, CD&V en Vlaams Belang; "Vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet". Deze verschuiving valt op, omdat de partij dit discours een jaar eerder niet leek aan te wenden. Volgens Lakoff (2004) verschuift links nogal eens in hun discours wanneer ze 'twijfelende' kiezers over de lijn willen trekken" en ook Vermeersch (2018) viel op dat "migratie" een moeilijk thema is voor links vanwege het "ideologische", "strategische" en "electorale spanningsveld". Door rechtse frames aan te halen, zou links haar achterban kunnen verliezen en zet ze mogelijks het discours van rechts extra in de verf. We kunnen echter niet vaststellen of deze wending de partij effectief heeft geschaad. We zullen later in hun discours trouwens zien dat sp.a Europa aanklaagt over de manier waarop dit plan tot stand kwam. Ook dat doet ze door compassie aan te wenden en zich tegen het beleid te verzetten. We zien ook bij Vlaams Belang een wijziging van het discours optreden. In tegenstelling tot sp.a doet ze dit echter consequent. Vanaf het begin van de geanalyseerde periode tot het einde lijkt ze de slachtofferrol steeds bewust te verschuiven naargelang de strategie. Zo haalt de partij compassie aan tegenover vluchtelingen en asielzoekers wanneer ze zich verantwoordt voor strengere maatregelen zoals push-backs, maar is de Vlaming diegene aan wie compassie toekomt wanneer ze zich verzet tegen het asiel- en migratiebeleid van de regering. Zoals Sirriyeh opmerkte in haar analyse verschuift ook hier de slachtofferrol in functie van de gebruikte strategie. (Sirriyeh, 2018).

De vijand is minder aanwezig in deze categorie. In *compassionate refusal* willen de partijen voornamelijk maatregelen en voorstellen in de verf zetten. Ze lijken daarbij minder in te gaan op de gebreken van het huidige beleid. Dit, samen met de bevinding dat de strategie vaker wordt aangewend door meerderheidspartijen, zou zijn afwezigheid kunnen verklaren. De held is duidelijker in dit discours: de partijen komen regelmatig zelf met oplossingen aandragen.

In 2015 zagen we in 18,35% van de artikels dat verstrengde maatregelen werden verantwoord door het gebruik van compassie. We zien *compassionate refusals* toenemen in 2016 (24%) toen de Turkije-deal kwam opzetten, maar dit daalt terug vanaf 2017 (17,5%). Dit kan erop wijzen dat compassie effectief wordt aangewend om strengere maatregelen te verantwoorden. In 2016 treden deze verstrengde maatregelen immers sterker naar de voorgrond.

5.1.3 Resistance to compassion

Ook *resistance to compassion* vonden we terug in het discours en dit regelmatig in combinatie met *compassionate refusal* en *compassionate resistance* (of met een totale afwezigheid van compassie tegenover andere groepen). Deze strategie wordt zowel in 2015, 2016 als 2017 hoofdzakelijk geclaimd door Vlaams Belang en N-VA. Vlaams Belang uit zich daarbij sterk negatief tegenover vluchtelingen en asielzoekers in het algemeen en doet dit ook in combinatie met het gebruik van compassie tegenover Vlamingen en Belgen. Ze lijkt daarbij in te spelen op 'rechtvaardigheid'. Hoewel ook N-VA, asielzoekers en vluchtelingen in het algemeen weigert, zien we ook hier dat de partij verdere opdelingen maakt over wie al dan niet recht heeft op hulp om het leed te verlichten. "Criminele asielzoekers", "gelukzoekers", "uitgeprocedeerde asielzoekers", "economische migranten", ... vallen uit de boot. Dit zien we in 2016 ook terugkomen bij sp.a wanneer de partij dat jaar een verschil maakt tussen illegale en erkende vluchtelingen en compassie aanwendt om dit verschil te verantwoorden. CD&V stelt zich dat jaar negatief op tegenover transmigranten en wijst naar het leed dat bedrijven ondervinden door hun praktijken. Open VLD richt haar pijlen dan weer op "economische vluchtelingen" en "uitgeprocedeerde asielzoekers". GROEN onthoudt zich doorheen de jaren nagenoeg van *resistance to compassion*.

De partijen beroepen zich regelmatig op internationale regels - zoals het VN-Vluchtelingenverdrag - wanneer ze hulp tegenover bepaalde groepen weigeren. We zien daarbij ook andere benamingen voor vluchtelingen en asielzoekers terugkomen. Zo gebruikte Vlaams Belang "sloebbers", zien we bij alle meerderheidspartijen en Vlaams Belang "migranten" terugkomen en spreken zowel N-VA als Vlaams Belang over "gelukzoekers". We zagen dat het verwisselen van termen de aandacht kan wegnemen van de "specifieke legale bescherming die vluchtelingen nodig hebben" en dat het de "publieke steun voor vluchtelingen en asielzoekers kan ondermijnen" (The UN Refugee Agency UNHCR, 2016a).

Naarmate de crisis verder achter ons ligt, zien we *resistance to compassion* toenemen. Deze categorie vonden we in 2015 in 31,19% van de artikels terug, in 2016 ging het om 46,67% om te 'eindigen' met 57,5% in 2017. We zagen dat voornamelijk de meerderheidspartijen en Vlaams Belang hier gebruik van maken. N-VA en Vlaams Belang blijven ook meer berichten over het thema in 2017. De reden waarom ze zich weigerachtiger opstellen tegenover bepaalde groepen kunnen we niet met zekerheid achterhalen. Wel zien we in 2017 dat GROEN en sp.a veel minder berichten over het thema en zich minder verzetten tegen het discours van de partijen of de manier waarop er met asielzoekers en vluchtelingen wordt omgegaan.

5.1.4 Compassionate action

Bij de meerderheidspartijen zagen we dat er af en toe compassie tegenover vluchtelingen en asielzoekers wordt ingezet om een beleidsmaatregel door te duwen die – althans op het eerste zicht – niet gelinkt kon worden aan verstrengde maatregelen of een verzet tegen het beleid. Compassie leek daarbij oprecht geuit te worden en voorstellen werden gedaan om dat leed te verhelpen. We zagen dit sterker naar voor komen in de tweede helft van 2015. De beelden van mensonterende omstandigheden die elkaar toen in ijftempo opvolgden en het protest vanuit mensenrechtenorganisaties, de VN-vluchtelingenorganisatie, politici wereldwijd en bij ons kunnen hiervoor een verklaring zijn. Zo zagen we immers dat compassie een deugd kan zijn en dat het staten kan alarmeren en bepaalde pijnpunten in een beleid kan blootleggen. (Whitebrook, 2002; Ure, 2014).

Daarenboven zien we dat de oppositiepartijen hun compassie-discours kracht bijzetten door te verwijzen naar gebreken in het beleid en dus door oppositie te voeren. Hun afwezigheid in dit discours is vanuit de nood om politiek te overleven niet zo vreemd (Van Dijk, 1997). Omdat we de ware oprechtheid van compassie niet met zekerheid kunnen achterhalen, mogen we niet uitsluiten dat deze partijen oprecht iets aan dit leed wilden veranderen en dat compassie niet werd gebruikt als strategie om zichzelf te verantwoorden. Echter kijken we hier kritisch naar, gezien we van deze partijen ook een zeer hard discours naar vluchtelingen en asielzoekers waarnamen.

5.1.5 Interactie met normen, waarden en andere emoties

Omdat normen, waarden en emoties volgens Lakoff (2004, 2006) en Westen (2007) een belangrijke invloed hebben op de impact van het discours brachten we deze tevens in kaart. Zeker tijdens de piek van de asielcrisis, wanneer de partijen wijzen op de mensonterende omstandigheden van de bootvluchtelingen en het onmenselijke Europese asiel- en vluchtelingenbeleid, zien we ze verschijnen. Angst, verbazing, schaamte, moed, hoop, wanhoop ... zagen we expliciet terugkeren in het discours. Voornamelijk GROEN en sp.a verwijzen hiernaar wanneer ze compassie aanwenden. Ook N-VA en Open VLD halen expliciet andere gevoelens aan. Vlaams Belang doet dit eerder impliciet en lijkt in te spelen op angst- en rechtvaardigheidsgevoelens door de Vlaming er continue op te willen wijzen dat de sociale zekerheid op de helling staat door de komst van asielzoekers en vluchtelingen. Een oproep naar de waarden "menselijkheid", "solidariteit" en "verantwoordelijkheid" zien we bij CD&V, sp.a en GROEN terugkomen wanneer ze zich verzetten tegen de huidige gang van zaken. Thans werpt sp.a "menselijkheid" en "solidariteit" ook op wanneer ze in 2016 verstrengde maatregelen verantwoordt, dat zien we ook terugkeren bij N-VA en Vlaams Belang. Open VLD roept dan weer op om "solidair, maar niet naïef" te zijn. Hoewel we het niet bespraken, willen we ook vermelden dat er

regelmatig gerefereerd werd naar het leed van vluchtelingen na de Tweede Wereldoorlog. GROEN, sp.a en CD&V lijken dit te gebruiken om hun discours kracht bij te zetten.

5.1.6 Beperkingen en verder onderzoek

We lazen dat compassie een deugd kan zijn en dat het pijnpunten in een beleid kan blootleggen. Maar niet alle partijen lijken compassie aan te wenden met de intentie het leed van het slachtoffer te verlichten. De ware intentie en de oprechtheid van het gebruik van compassie kunnen we in dit onderzoek niet achterhalen en ook de impact van een compassie-discours op het stemgedrag of de publieke opinie in Vlaanderen blijft ongekend. Om na te gaan of compassie al dan niet aanwezig was in het discours, definieerden we het begrip maar de analyse gebeurde slechts door één onderzoeker waardoor we niet met zekerheid kunnen stellen of het discours correct werd geïnterpreteerd. Daarenboven geldt dat de onderzoeker ook een visie heeft op 'harde' dan wel 'zachte' maatregelen. Ook deze visie kan impact hebben op de manier waarop maatregelen of voorstellen geïnterpreteerd werden. Deze studie beperkt zich slechts tot een aantal partijen, in een bepaalde periode binnen een bepaalde context. We kunnen deze bevindingen niet veralgemenen of binnen een andere context plaatsen. Of compassie en de strategieën die we bekeken ook standhouden in andere contexten, tijdens een andere periode en bij andere partijen weten we niet. In dit onderzoek kunnen we geen causaliteit meten. We kunnen niet met zekerheid weten of het verstrijken van de tijd invloed heeft op de afname van compassie in het discours. We kunnen de cijfers enkel als indicatief beschouwen. Ook hier is het belangrijk op te merken dat er slechts één onderzoeker was die de codes toekende.

Met deze masterproef wilden we hoofdzakelijk een blik werpen op de manier waarop compassie wordt gebruikt binnen de vluchtelingen- en asielthematiek. Ondanks de beperkingen konden we vaststellen dat compassie wordt aangewend en dit op verschillende manieren, tegenover verschillende personen en in combinatie met andere emoties, waarden en normen. Het zou dan ook interessant zijn om de impact van een compassie-discours op ons denken en (politiek) handelen te onderzoeken. Een bijkomende vraag die daarbij naar boven komt is of compassie in staat is om positieve dan wel negatieve discours te ondermijnen of te versterken. Een discours is plaats-, context-, en tijdsafhankelijk: vinden we compassie ook terug in andere contexten en zijn er contexten waarin deze emotie vaker wordt ingezet om de kiezer te overtuigen? Daarenboven kunnen meer data, waarin ook andere partijen en andere onderzoeksobjecten worden opgenomen, verder inzicht geven over de manier waarop compassie – ook in andere contexten – wordt aangewend. Interviews met de politici uit de onderzochte partijen of de analyse van beeldmateriaal zouden onze onderzoeksvraag verder kunnen uitdiepen. Interviews met kiezers, zouden ons dan weer inzicht kunnen geven over de manier waarop dergelijk

discours wordt ontvangen en of het een impact kan hebben op hun stemgedrag of visie. Bovenal zou het uitermate interessant en relevant zijn om van vluchtelingen en asielzoekers zelf te vernemen of zij het gebruik van compassie binnen een discours ook werkelijk als compassie ervaren. Dergelijke interviews zouden ons kunnen helpen om de herkenningscriteria van de strategieën te verfijnen. We hopen althans dat de weg naar verder onderzoek open ligt en dat deze emotie niet langer onderbelicht blijft in onderzoek naar het politieke discours in Vlaanderen.

5.2 Conclusie

We stelden ons in deze masterproef de vraag op welke manier Vlaamse partijen compassie aanwenden om hun standpunten rond asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden tegenover de kiezer. We zagen dat vanaf 2015 tot einde 2017 alle onderzochte partijen compassie gebruiken om hun standpunten over asielzoekers en vluchtelingen te verantwoorden. Compassie wordt daarbij ingezet om pijnpunten in het beleid aan te halen, om verstrengde maatregelen te verantwoorden of om hulp te weigeren tegenover (bepaalde groepen) asielzoekers en vluchtelingen. De manier waarop compassie wordt ingezet verschilt tussen de partijen. Waar GROEN en sp.a regelmatig *compassionate resistance* gebruiken, merken we bij N-VA, Open VLD en CD&V vooral *compassionate refusal* op. Vlaams Belang schippert tussen beiden, maar wisselt van slachtoffer naargelang de strategie. Ook sp.a doet dit in 2016. Zowel N-VA als Vlaams Belang blijken de categorie *resistance to compassion* te claimen. Bij de meerderheidspartijen zien we een categorie verschijnen die niet besproken werd in de literatuur rond de aanwending van compassie binnen een politiek discours naar asielzoekers en vluchtelingen; *compassionate action*.

Op basis van de literatuur verwachtten we dat het slachtoffer, de vijand en de held verschuiven doorheen het discours. Ook dit zagen we terugkomen, al moeten we stellen dat zij niet in elke strategie even sterk naar voor komen. Zo wordt het slachtoffer en de vijand sterk in de verf gezet bij *compassionate resistance*, maar komt bij *compassionate refusal* en *compassionate action* voornamelijk het slachtoffer en de held naar boven. De vijand verdwijnt hier naar de achtergrond.

Emoties, normen en waarden worden regelmatig gebruikt om het discours kracht bij te zetten. Emoties zoals angst en (wan)hoop zagen we naar de oppervlakte komen. Nagenoeg alle partijen verwijzen naar de waarden "solidariteit", "menschelijkheid" en "verantwoordelijkheid". Ze doen dit niet alleen wanneer ze zich verzetten tegen de huidige gang van zaken of de mensonterende omstandigheden waarin vluchtelingen en asielzoekers terechtkomen, maar gebruiken ze ook wanneer strengere maatregelen worden verantwoord. Daarenboven beroepen sommige partijen zich op internationale

regels om verstrengde maatregelen of de weigering aan hulp tegenover bepaalde groepen te verantwoorden en wordt er gerefereerd naar het verleden of de toekomst om het discours kracht bij te zetten. Ook metaforen zien we verschijnen.

Compassie zien we vaak terugkomen in 2015, toen de vluchtelingencrisis haar piek bereikte. Het gebruik ervan neemt jaar na jaar af. Hetzelfde zien we gebeuren met *compassionate resistance*, terwijl we de weigering voor bescherming of hulp tegenover bepaalde groepen vluchtelingen en asielzoekers (*resistance to compassion*) zien toenemen naarmate de piek verder achter ons ligt.

Een compassiediscours werd door Ala Sirriyeh opgemerkt na de dood van Alan Kurdi. We zien dat de vluchtelingen die de Middellandse zee trotseerden een belangrijke aanleiding waren voor de partijen om compassie op de één dan wel andere manier in te zetten. Er was maar één partij die via haar officiële webpagina een letterlijke verwijzing maakte naar de jongen; dat was GROEN.

Deel 6. Bibliografie

- Al Hussein, Z.R. (2018). *High Commissioner's global update of human rights concerns*. Ontleend op 10 januari 2019 aan: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=22772>.
- Amnesty International. (2016) *De Turkijedeal: feiten en fictie*. Ontleend op 18 december 2018 aan: [https://www.amnesty.nl/content/uploads/2016/12/feiten en fictie turkijedeal de f 8 april 2016.pdf?x54531](https://www.amnesty.nl/content/uploads/2016/12/feiten_en_fictie_turkijedeal_de_f_8_april_2016.pdf?x54531).
- Amnesty International. (2018) *2 jaar EU-Turkije deal: de ellende moet stoppen*. Ontleend op 18 december 2018 aan: <https://www.amnesty-international.be/nieuws/2-jaar-eu-turkije-deal-de-ellende-moet-stoppen>.
- Algemene Directie Dienst Vreemdelingenzaken. (2015). *Statistisch jaarverslag 2015*, Brussel: Dienst Vreemdelingenzaken.
- Artsen Zonder Grenzen. (2019). *Drie jaar na de EU-Turkijedeal nog steeds geen menswaardige opvang in Griekenland*. Ontleend op 20 maart 2019 aan: <https://www.msf-azg.be/nl/news/drie-jaar-na-de-euturkijedeal-nog-steeds-geen-menswaardige-opvang-in-griekenland>.
- Bassett, J. F., & Connelly, J. N. (2011). Terror Management and Reactions to Undocumented Immigrants: Mortality Salience Increases Aversion to Culturally Dissimilar Others. *The Journal of Social Psychology*, 151(2), 117–120.
- Baybasin, H. (2017). *Het vluchtelingenakkoord tussen de EU en Turkije en de verenigbaarheid ervan met het internationaal en Europees vluchtelingenrecht*. Gent: Universiteit Gent.
- Bergen, J. M. (2009). *Illegal immigration and worldview defense: Distaste for human migration in the context of TMT*. Las Vegas: University of Nevada.
- Berry, M., Garcia-Blanco, I., & Moore, K. (2015). *Press Coverage of the Refugee and Migrant Crisis in the EU: A Content Analysis of Five European Countries*. Cardiff: Cardiff School of Journalism, 227.

- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods* (4de druk). Oxford: Oxford University Press.
- CIRE & Vluchtelingenwerk Vlaanderen (2015). *Wat is een vluchteling?* [Brochure] Brussel: Vluchtelingenwerk Vlaanderen.
- Cislaru, G. (2012). Emotions as a rhetorical tool in political discourse. In M. Zaleska (Red.), *Rethoric and Politics*, Cambridge University Press, 107-126.
- Clayton, J. (2015). *UNHCR chief issues key guidelines for dealing with Europe's refugee crisis*. Ontleend op 8 januari 2019 aan: <https://www.unhcr.org/55e9793b6.html>.
- Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen [CGVS] (2019). *Asielstatistieken december 2018*. Brussel: Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.
- De Cleen, B., Zienkowski, J., Smets, K., Dekie, A., & Vandevordt, R. (2017). Constructing the 'refugee crisis' in Flanders. Continuities and Adaptations of Discourses on Asylum and Migration. In M. Barlai, B. Fähnrich, C. Griessler, & M. Rhomberg (Eds.), *The migrant crisis: European perspectives and national discourses*. LIT Verlag, 59-78.
- De VN-Vluchtelingenorganisatie [UNHCR]. (2015a). *Mediterranean Crisis 2015 at six months: refugee and migrant numbers highest on record*. Ontleend op 8 januari 2019 aan: <https://www.unhcr.org/news/press/2015/7/5592b9b36/mediterranean-crisis-2015-six-months-refugee-migrant-numbers-highest-record.htm>.
- De VN-Vluchtelingenorganisatie [UNHCR]. (2015b). *The sea route to Europe: The Mediterranean passage in the age of refugees*. Ontleend op 8 januari 2019 aan: <https://www.unhcr.org/5592bd059.html>.
- De VN-Vluchtelingenorganisatie [UNHCR]. (2016a). *UNHCR viewpoint: "Refugee" or "migrant" – Which is right?* Ontleend op 8 januari 2019 aan: <https://www.unhcr.org/news/latest/2016/7/55df0e556/unhcr-viewpoint-refugee-migrant-right.html>.

- De VN-Vluchtelingenorganisatie [UNHCR]. (2016b). *Veelgestelde vragen over vluchtelingen en migranten*. Ontleend op 8 januari 2019 aan: <https://www.unhcr.org/nl/2016/10/veelgestelde-vragen-vluchtelingen-en-migranten/>.
- De VN-Vluchtelingenorganisatie [UNHCR]. (2018). *Vluchteling of migrant? Terminologie*. Brussel: De VN-Vluchtelingenorganisatie.
- Du Vall, M. (2010). Compassionate conservatism. A new version of conservative welfare state? *Krakowskie Studia Miedzynarodowe* 7(2), 43-55.
- Europa Nu. (z.d.). *Europese maatregelen in verband met migratie*. Ontleend op 1 december 2018 aan: <https://www.europanu.nl/id/vhcmelu5xgfm/europese-maatregelen-in-verband-met>.
- Eurostat Press Office. (2016). *Asylum in the EU Member States. Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015*. Ontleend op 4 januari 2019 aan <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/790eba01-381c-4163-bcd2-a54959b99ed6>.
- Federaal Migratiecentrum, Myria (2015). *Myriaticis #1. De asielcrisis van 2015: cijfers en feiten*. Brussel: Myria.
- Federaal Migratiecentrum, Myria (2016a). *Migratie in cijfers en in rechten 2016*. Brussel: Myria.
- Federaal Migratiecentrum, Myria (2016b). *MyriaDocs #1; Europa in (asiel)crisis*. Brussel: Myria.
- Gadarian, S. K. (2010). The politics of threat: How terrorism news shapes foreign policy attitudes. *Journal of Politics*, 72(2), 469–483.
- Gale, P. (2004). The refugee crisis and fear: Populist politics and media discourse. *Journal of Sociology*, 40(4), 321–340.
- Goetz, J. L., Keltner, D., & Simon-Thomas, E. (2010). Compassion: An Evolutionary Analysis and Empirical Review. *Psychological bulletin*, 136(3), 351–374.

- Gorp, B. van. (2006). *Framing asiel: indringers en slachtoffers in de pers*. Leuven: ACCO.
- Greenberg, J., Simon, L., Pyszczynski, T., Solomon, S., & Chatel, D. (1992). Terror management and tolerance: does mortality salience always intensify negative reactions to others who threaten one's worldview? *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(2), 212–220.
- Holtzman, R. (2010). George W. Bush's Rhetoric of Compassionate Conservatism and Its Value as a Tool of Presidential Politics. In Obeng G.S. (Eds.), *Issues in Political Discourse Analysis*. New York: Nova Publishers, 1-22.
- Huijter, M. (2016). Cultiveren van compassie. Ethici en de crisis van solidariteit met ontheemden en vluchtelingen. *Filosofie & Praktijk*, 37(4), 27–38.
- Jazaieri, H., Jinpa, G. T., McGonigal, K., Rosenberg, E. L., Finkelstein, J., Simon-Thomas, E., ... Goldin, P. R. (2013). Enhancing Compassion: A Randomized Controlled Trial of a Compassion Cultivation Training Program. *Journal of Happiness Studies*, 14(4), 1113–1126.
- Lakoff, G. (2004). *Don't Think of an Elephant! Know your values and frame the debate*. Vermont: Chelsea Green Publishing.
- Lakoff, G., & The Rockridge Institute. (2006). *Thinking Points. Communicating our American Values and Vision*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Leuven Van, S., Deprez, A., Joye, S., & Ongenaert, D. (2018). *How do Flemish politicians talk about migration? A study on the political framing of migration in Belgium 2016 – 2018*. Gent: Universiteit Gent.
- Miles B., M., Huberman A., M., & Saldana, J. (2014). *Qualitative Data Analysis. A Methods Sourcebook*. (3^e druk). Los Angeles: SAGE.
- Mortelmans, D. (2017). *Kwalitatieve analyse met Nvivo* (2^e druk). Leuven: ACCO.
- Nussbaum, M. (1996). Compassion: The basic Social Emotion. *Philosophy and Policy*, 13(1), 27–58.

- Pyszczynski, T., Greenberg, J., & Solomon, S. (1997). Why do we need what we need? A terror management perspective on the roots of human social motivation. *Psychological Inquiry*, 8(1), 1–20.
- QSR International. (2017). *NVivo for Mac. Getting Started Guide*. Australia: QSR International Pty Ltd.
- Raad van de Europese Unie. (2016). *Verklaring EU-Turkije, 18 maart 2016*. Ontleend op 18 december 2018 aan <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>.
- Raad van de Europese Unie. (2019). *Versterken van de EU-buitengrenzen*. Ontleend op 30 april 2019 aan <https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/strengthening-external-borders>.
- Sharoni, S. (2006). Compassionate resistance: A personal/political journey to Israel/Palestine. *International Feminist Journal of Politics*, 8(2), 288–299.
- Sirriyeh, A. (2018). *The politics of compassion: immigration and asylum policy*. Bristol: Bristol University Press.
- Splinder, W. (2015). 2015: The Year of Europe’s refugee crisis. Ontleend op 8 januari 2018 aan: <https://www.unhcr.org/news/stories/2015/12/56ec1ebde/2015-year-europes-refugee-crisis.html?query=refugee%20crisis>.
- United Nations Department of Public Information [DPI]. (1948). *Universal Declaration of Human Rights*. New York.
- Ure, M. & Frost M. (2014). *The politics of Compassion*. London: Routledge.
- Van Dale Online. (z.d.). *Discours*. Ontleend op 10 januari 2019 aan: <https://www.vandale.be/gratiswoordenboek/nederlands/betekenis/discours>.
- Van den Berg, H. (2004). Discoursanalyse. *KWALON*, 26(2), 29–39.
- Van Dijk, T. (1997b). What is Political Discourse Analysis? *Belgian Journal of Linguistics*, 11(1), 11–52.

- Vermeersch, W. (2018) Waarom is migratie zo'n lastig thema voor socialisten? *Samenleving en politiek*, 25(8), 46–51.
- Vermeersch, W. (2018) Het Vlaams Belang op het schoon verdiep. *Samenleving en politiek*, 25(2), 4–13.
- Vlaamse Noord-Zuidbeweging 11.11.11. (2017). *11.11.11 zet vluchtelingcijfers in juist perspectief*. Ontleend op 8 januari 2019 aan: <https://www.11.be/artikels/item/11-11-11-zet-vluchtelingcijfers-in-juist-perspectief>.
- Vluchtelingenwerk Vlaanderen. (2018). *Staatssecretaris zet limiet op asielaanvragen. Vandaag al 60tal mensen op straat*. Ontleend op 8 januari 2019 aan: <https://www.vluchtelingenwerk.be/nieuws/staatssecretaris-zet-limiet-op-asielaanvragen-vandaag-al-60tal-mensen-op-sstraat>.
- Weise, D., Pyszczynski, T., R Cox, C., Arndt, J., Greenberg, J., Solomon, S., & Kosloff, S. (2008). Interpersonal Politics: The Role of Terror Management and Attachment Processes in Shaping Political Preferences. *Psychological science*, 19, 448–45.
- Westen, D. (2007). *The Political Brain: The role of emotion in deciding the fate of the nation*. New York: Public Affairs.
- Whitebrook, M. (2002). Compassion as a Political Virtue. *Political Studies*, 50(3), 529–544.

Deel 7. Bijlagen

Bijlage 1: Tabellen

Tabel 1:

Verspreiding aantal artikels per partij/per jaar

	CD&V	GROEN	N-VA	Open vld	sp.a	Vlaams Belang	Totaal jaar
2015	6	25	24	12	19	23	109
2016	3	16	25	7	8	16	75
2017	4	1	10	4	5	16	40
Totaal partij	13	42	59	23	32	55	224

Tabel 2:

Verspreiding artikels per jaar/aan- of afwezigheid van compassie

Compassie	2015 (n=109)	2016 (n=75)	2017 (n=40)	Totaal
Compassie_aanwezig	83	53	23	159
Compassie_afwezig	26	22	17	59
Aantal artikels	109	75	40	224

Verspreiding van het totaal aantal artikels per jaar met de aan- of afwezigheid van compassie

Tabel 3a:

2015: Verspreiding jaar/aan- of afwezigheid van compassie in procent

Compassie	2015 (n=109)
Compassie_aanwezig	76,15%
Compassie_afwezig	23,85%
Aantal artikels	100%

Tabel 3b:

2016: Verspreiding jaar/aan- of afwezigheid van compassie in procent

Compassie	2016 (n=75)
Compassie_aanwezig	70,67%
Compassie_afwezig	29,33%
Aantal artikels	100%

Tabel 3c:

2017: Verspreiding jaar/aan- of afwezigheid van compassie in procent

Compassie	2017 (n=40)
Compassie_aanwezig	57,50%
Compassie_afwezig	42,50%
Aantal artikels	100%

Verspreiding van het aantal artikels per jaar en de gebruikte strategie(ën) in absolute cijfers

Tabel 4:

verspreiding jaar/strategie in absolute cijfers

Strategie	2015	2016	2017
Compassionate Refusal	20	18	7
Compassionate Resistance	63	34	14
Resistance to Compassion	34	35	23
Compassionate Action	13	4	0

Verschillende strategieën kunnen in 1 artikel voorkomen of er kan een totale afwezigheid van compassie zijn.

Verspreiding van het aantal artikels per jaar en de gebruikte strategie(ën) in procent

Tabel 4a:

2015: verspreiding jaar/strategie in procent

Strategie	2015 (n=109)
Compassionate Refusal	18,35%
Compassionate Resistance	57,80%
Resistance to Compassion	31,19%
Compassionate Action	11,93%

Verschillende strategieën kunnen in 1 artikel voorkomen of er kan een totale afwezigheid van compassie zijn.

Tabel 4b:

2016: verspreiding jaar/strategie in procent

Strategie	2016 (n=75)
Compassionate Refusal	24,00%
Compassionate Resistance	45,33%
Resistance to Compassion	46,67%
Compassionate Action	5,33%

Verschillende strategieën kunnen in 1 artikel voorkomen of er kan een totale afwezigheid van compassie zijn.

Tabel 4c:
2017: verspreiding jaar/strategie in procent

Strategie	2017 (n=45)
Compassionate Refusal	17,50%
Compassionate Resistance	35,00%
Resistance to Compassion	57,50%
Compassionate Action	0%

Verschillende strategieën kunnen in 1 artikel voorkomen of er kan een totale afwezigheid van compassie zijn.

Aan- of afwezigheid van compassie en gebruikte strategie per partij volgens jaartal

Tabel 5:
2015: aantal artikels per partij/aan- of afwezigheid compassie

Compassie/partij	CD&V	Groen	N-VA	Open vld	sp.a	Vlaams Belang	Totaal
Compassie_aanwezig	4	22	13	10	19	15	83
Compassie_afwezig	2	3	11	2	0	8	26
Totaal (n=)	6	25	24	12	19	23	109

Tabel 6:
2015: aantal artikels per partij/gebruikte strategie

Strategie/partij	CD&V (n=6)	Groen (n=25)	N-VA (n=24)	Open VLD (n=12)	sp.a (n=19)	Vlaams Belang (n=23)	Totaal
Compassionate Resistance	2	21	6	5	17	12	63
Compassionate Refusal	1	0	7	5	1	6	20
Resistance to Compassion	1	0	15	2	1	15	34
Compassionate Action	2	1	5	5	0	0	13

Verschillende strategieën kunnen in 1 artikel voorkomen of er kan een totale afwezigheid van compassie zijn.

Tabel 7:
2016: aantal artikels per partij/aan- of afwezigheid compassie

Compassie/partij	CD&V	Groen	N-VA	Open VLD	sp.a	Vlaams Belang	Totaal
Compassie_aanwezig	3	16	14	4	8	8	53
Compassie_afwezig	0	0	11	3	0	8	22
Totaal (n=)	3	16	25	7	8	16	75

Tabel 8:

2016: aantal artikels per partij/gebruikte strategie

Strategie/partij	CD&V (n=3)	Groen (n=16)	N-VA (n=25)	Open VLD (n=7)	sp.a (n=8)	Vlaams Belang (n=16)	Totaal
Compassionate Resistance	3	15	2	1	6	7	34
Compassionate Refusal	0	0	10	2	5	1	18
Resistance to Compassion	1	2	11	5	1	15	35
Compassionate Action	0	0	3	1	0	0	4

Verskillende strategieën kunnen in 1 artikel voorkomen of er kan een totale afwezigheid van compassie zijn.

Tabel 9:

2017: aantal artikels per partij/aan- of afwezigheid compassie

Compassie/partij	CD&V	Groen	N-VA	Open VLD	sp.a	Vlaams Belang	Totaal
Compassie_aanwezig	3	1	5	2	5	7	23
Compassie_afwezig	1	0	5	2	0	9	17
Totaal (n=)	4	1	10	4	5	16	40

Tabel 10:

2017: aantal artikels per partij/gebruikte strategie

Strategie/partij	CD&V (n=4)	Groen (n=1)	N-VA (n=10)	Open VLD (n=4)	sp.a (n=5)	Vlaams Belang (n=16)	Totaal
Compassionate Resistance	3	1	0	2	3	5	14
Compassionate Refusal	0	0	2	1	1	3	7
Resistance to Compassion	1	0	6	2	2	12	23
Compassionate action	0	0	0	0	0	0	0

Verskillende strategieën kunnen in 1 artikel voorkomen of er kan een totale afwezigheid van compassie zijn.

Bijlage 2: Lijst van de geanalyseerde artikels naar referentienummer, datum, titel, jaar en partij

De artikels zijn te raadplegen via de officiële webpagina van de partijen (zie Tabel 11) of via de elektronische drager die ter beschikking wordt gesteld bij deze masterproef.

Tabel 11:
Partijen en hun officiële webpagina

Partij	Officiële webpagina van de partij
CD&V	www.cdenv.be
GROEN	www.GROEN.be
N-VA	www.n-va.be
Open VLD	www2.openvld.be
sp.a	www.s-p-a.be
Vlaams Belang	www.vlaamsbelang.org

Tabel 12:
Geanalyseerde artikels met het corresponderende referentie nummer, de datum en titel, het jaar en de partij. Onderverdeeld naar partij.

Referentie	Datum _ Titel	Jaar	Partij
1	20150413_EVP-Fractie pleit voor spreiding asielzoekers via quotasysteem	2015	CD&V
2	20150502_Mogelijkheden om beschermingsstatus in te trekken worden uitgebreid	2015	CD&V
3	20150909_Vluchtelingen crisis; het probleem omtornen tot een opportuniteit	2015	CD&V
4	20150910_Vlaamse regering moet nu voorbereidingen treffen om de instroom van oorlogsvluchtelingen in het inburgeringstraject op te vangen	2015	CD&V
5	20151028_Vlaams Parlement regelt extra ondersteuning onderwijs anderstalige en vluchtelingenkinderen	2015	CD&V
6	20151215_Europese buitengrenzen samen beheren	2015	CD&V
7	20160106_ Een vluchteling is meer dan bed, bad en brood	2016	CD&V
8	20160205_Geef ons een Kustplan	2016	CD&V
9	20160602__Europese Grens-en Kustwacht; noodzakelijk instrument om vrij verkeer te garanderen	2016	CD&V
10	20170324_Europa als hefboom voor internationale veiligheid	2017	CD&V
11	20171006_Weersta aan lokroep van populisme	2017	CD&V

12	20171123_Regering zet strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel verder	2017	CD&V
13	20171220_Soedan; "Waar we voor waarschuwd, is helaas gebeurd."	2017	CD&V
14	20150215_GROEN Harelbeke steekt de handen uit de mouwen voor vluchtelingen	2015	GROEN
15	20150316_België moet jaarlijks 3.000 Syrische vluchtelingen tijdelijk opvangen	2015	GROEN
16	20150420_Theo Francken en de bootvluchtelingen: te veel cynisme, te weinig engagement	2015	GROEN
17	20150612_Wat als er in Aleppo geen christenen zouden leven	2015	GROEN
18	20150817_De misrekening van Theo Francken	2015	GROEN
19	20150827_Een erkend vluchteling is geen tweederangsburger	2015	GROEN
20	20150829_Meyrem Almaci; "Grootse uitdagingen vragen moedige leiders"	2015	GROEN
21	20150831_Basisregistratie als oplossing voor wachtrijen DVZ	2015	GROEN
22	20150901_Premier Michel moet opbod van N-VA en Open VLD stoppen	2015	GROEN
23	20150902_Ook de 251ste oorlogsvluchteling heeft recht op een dak boven het hoofd	2015	GROEN
24	20150903_GROEN vraagt dat Geert Bourgeois zijn ministers mobiliseert om de vluchtelingencrisis te beheren	2015	GROEN
25	20150907_Bart De Wever en Gwendolyn Rutten doen onbeschaamd aan 'blame the victim'	2015	GROEN
26	20150908_Ecolo-GROEN over uitspraken Francken; premier Michel moet ingrijpen	2015	GROEN
27	20150908_Inburgeringsplan moet erkende vluchtelingen integreren en aan job helpen	2015	GROEN
28	20150909_Juncker biedt menselijke oplossing voor vluchtelingenprobleem	2015	GROEN
29	20150910_Nationaal egoïsme van de lidstaten krijgt opnieuw lik op stuk	2015	GROEN
30	20150910_uitspraken van N-VA aan de leugendetector	2015	GROEN
31	20150921_Geen extra obstakels voor kinderen van oorlogsvluchtelingen	2015	GROEN
32	20150925_Vluchtelingencrisis; politici moeten zaken oplossen, en niet extra bemoeilijken	2015	GROEN

33	20151110_Waar zitten ze, de uitdagers van Bart De Wever?	2015	GROEN
34	20151112_Opvangprobleem van Francken wordt woonprobleem van Homans	2015	GROEN
35	20151120_Afgelopen nacht honderden vluchtelingen op straat	2015	GROEN
36	20151209_Regering kan dwangsommen vermijden door uitbreiding pre-opvang	2015	GROEN
37	20151210_Migratieakkoord tussen Europa en Turkije: 'Maken we dezelfde fout als destijds met Khadafi?'	2015	GROEN
38	20151218_Bezoek aan gesloten centrum Caricole	2015	GROEN
39	20160109_Keulen; benoemen maar niet veralgemenen	2016	GROEN
40	20160116_De doeners kunnen op ons rekenen	2016	GROEN
41	20160120_'Vluchtelingenkamp in Duinkerke is een stort: Welterusten mijnheer de president'	2016	GROEN
42	20160122_GROEN hekelt uitwijzingen naar Hongarije	2016	GROEN
43	20160203_Mensen die mensen helpen mogen niet gestraft worden. Toerismeminister Weyts moet regel onmiddellijk intrekken	2016	GROEN
44	20160214_Europese GROENen stellen plan voor slimmere verdeling van asielzoekers over Europa voor	2016	GROEN
45	20160215_Mensenrechten in de vluchtelingenkampen in Griekenland	2016	GROEN
46	20160504_Europese Commissie legt Erdogan geen strobreed in de weg voor dubieuze vluchtelingendeal	2016	GROEN
47	20160604_Opvangplaatsen nu sluiten is slecht beleid	2016	GROEN
48	20160617_Vluchtelingencrisis; 'Europa kiepert eigen waarden overboord'	2016	GROEN
49	20160706_FRONTEX wordt omgevormd tot Europees deportatiebureau	2016	GROEN
50	20160804_Francken verdeelt verder en brengt ons geen stap dichterbij de oplossing	2016	GROEN
51	20160830_GROEN vraagt 1 loket dat vluchtelingen toeleidt naar lessen, woning en job	2016	GROEN
52	20160831_Geen push-backretoriek, maar veilige spreiding in Europa nodig	2016	GROEN
53	20161214_Aleppo; 'België moet Iran en Rusland op matje roepen'	2016	GROEN
54	20161215_Dienst Vreemdelingenzaken is een boeltje geworden onder Francken	2016	GROEN

55	20170116_Hardvochtigheid Francken ten aanzien van meest kwetsbaren	2017	GROEN
56	20150620_Wereldvluchtelingendag; België is een gastvrij land dat ruim zijn deel doet, wat sommigen ook beweren	2015	N-VA
57	20150625_Staatssecretaris Francken; "Gevangenisbevolking daalt dankzij succesvol uitwijzingsbeleid"	2015	N-VA
58	20150701_Asielaanvragen stijgen fors; staatssecretaris Francken vraagt voorzorgsmaatregelen	2015	N-VA
59	20150708_Staatssecretaris Francken redt Syrische christenen uit hel van Aleppo	2015	N-VA
60	20150716_Regularisatieaanvragen om humanitaire redenen in vrije val	2015	N-VA
61	20150812_Minister Jambon zet camera's in tegen mensensmokkelaars	2015	N-VA
62	20150827_De Wever wil apart sociaal statuut voor vluchtelingen	2015	N-VA
63	20150828_Regering neemt extra maatregelen voor streng maar rechtvaardig asiel- en migratiebeleid	2015	N-VA
64	20150902_Staatssecretaris Francken wil Europees noodfonds voor asielopvang	2015	N-VA
65	20150907_Asielcrisis; N-VA pleit ook Europees voor realisme	2015	N-VA
66	20150916_De boemerang van de goede bedoelingen	2015	N-VA
67	20150921_N-VA wil kinderbijslag koppelen aan verblijfsduur	2015	N-VA
68	20150925_Staatssecretaris Francken; "Asielcrisis noopt ons tot strengere regels voor verblijf en gezinshereniging"	2015	N-VA
69	20151001_De échte Europese ziekte	2015	N-VA
70	20151005_Europa brengt voorstel N-VA in praktijk en begeleidt vluchtelingen terug naar Turkije	2015	N-VA
71	20151020_Pol Van Den Driessche; "Terugkeerbeleid koppelen aan economische ontwikkeling"	2015	N-VA
72	20151023_Stijgend aantal niet-begeleide minderjarigen vraagt asiel aan	2015	N-VA
73	20151023_Theo Francken; "Strengere regels voor asielzoekers"	2015	N-VA
74	20151030_Defensie staat mee in voor opvang asielzoekers	2015	N-VA
75	20151106_Open brief Bart de Wever	2015	N-VA
76	20151107_De Wever noemt verder opnemen van vluchtelingen 'asociaal'	2015	N-VA

77	20151112_GROEN spreekt met dubbele tong	2015	N-VA
78	20151117_Staatssecretaris Francken; "Iedere asielzoeker ondergaat een grondige veiligheidscontrole"	2015	N-VA
79	20151204_Push-backs moeten einde maken aan mediterrane massagraf	2015	N-VA
80	20160105_'Implosie van asielaanvragen Irakezen'	2016	N-VA
81	20160106_85 procent minder asielaanvragen Irakezen	2016	N-VA
82	20160131_'Is het discriminerend om voor te stellen om snelrecht toe te passen bij bewezen feiten door asielzoekers	2016	N-VA
83	20160308_Turkije hoort niet thuis in de Europese Unie	2016	N-VA
84	20160313_"Voor GROEN geldt enkel het verhaal van de rechten"	2016	N-VA
85	20160316_Beslissing minister Homans ivm Vluchtelingen crisis; twintig miljoen euro extra naar steden en gemeenten	2016	N-VA
86	20160316_N-VA-fractie roept Europees Parlement op tot meer asielrealisme	2016	N-VA
87	20160318_Akkoord met Turkije moet massale instroom van asielzoekers stoppen	2016	N-VA
88	20160318_Asielcrisis; Geen blanco cheque voor Turkije	2016	N-VA
89	20160406_Europese Commissie wil asielregels hervormen, maar blijft steken in halfslachtigheid	2016	N-VA
90	20160412_Europees Parlement toont nog steeds te weinig ambitie in aanpak asielcrisis	2016	N-VA
91	20160511_Wanneer durft de EU een limiet zetten op het aantal vluchtelingen dat we kunnen opvangen	2016	N-VA
92	20160603_Theo Francken; "Spreidingsplan wordt niet geactiveerd"	2016	N-VA
93	20160607_Aanzet tot Europees antiverdrinkingsplan	2016	N-VA
94	20160607_Europese Commissie doet aanzet antiverdrinkingsplan voor alle landen rond Middellandse Zee	2016	N-VA
95	20160609_Geen opvang voor asielzoekers die zich misdragen	2016	N-VA
96	20160617_Sarah Smeyers; "Nieuwe maatregel Theo Francken zal integratie erkende vluchtelingen versnellen"	2016	N-VA
97	20160622_Versterkte Europese grenswacht moet voor betere bewaking buitengrenzen zorgen	2016	N-VA
98	20160830_Geert Bourgeois in De Ochtend; Vlaanderen trekt voldoende middelen uit voor erkende vluchtelingen	2016	N-VA

99	20160915_Europees terugkeerdokument belangrijke stap in efficiënt asielbeleid	2016	N-VA
100	20160926_Organisatorisch en budgettair hebben de socialisten de terugkeerdiensten volledig kreupel geslagen	2016	N-VA
101	20161002_Theo Francken in De Zevende Dag; Solidariteit mag geen eenrichtingsverkeer zijn	2016	N-VA
102	20161208_Opvang van vluchtelingen kan best in eigen regio	2016	N-VA
103	20161209_Geen 'gouvernement des juges'	2016	N-VA
104	20161223_Brusselse inburgeringsverplichting is schone schijn	2016	N-VA
105	20170111_Merkel zit nu ook op de N-VA-lijn	2017	N-VA
106	20170126_Raad van Europa sluit zich aan bij Bart De Wever; Conventie van Genève open voor herinterpretatie	2017	N-VA
107	20170307_Europees Hof geeft Francken gelijk; Humanitair visum niet afdwingbaar	2017	N-VA
108	20170308_Europees asielsysteem onwerkbaar zonder maximumlimiet aantal asielzoekers	2017	N-VA
109	20170421_Overheid gaat sociale media van asielzoekers controleren	2017	N-VA
110	20170606_Samen met Duitsland asiel fraude bestrijden	2017	N-VA
111	20170614_Zonder een verplichte identificatie van alle asielzoekers en strikte maximumlimiet is er van een veilig en verantwoord Europees asielbeleid geen sprake	2017	N-VA
112	20170927_Europese Commissie wil migratie terecht onder controle brengen, maar vergeet maximumlimiet	2017	N-VA
113	20170928_Europees asielbeleid heeft nood aan maximumlimiet	2017	N-VA
114	20171122_Humanitaire corridor naar België voor 150 Syrische vluchtelingen	2017	N-VA
115	20150422_Gabriëls; "Nood aan een humaan Europees migratiebeleid"	2015	Open Vld
116	20150427_OPINIE; Zonder aandacht voor fragiele staten geen oplossing voor de Middellandse Zee	2015	Open Vld
117	20150708_Lijnen over reddingsoperatie Aleppo; "Moet ook elders in toekomst mogelijk zijn."	2015	Open Vld
118	20150826_Rutten; "Solidair maar niet naïef"	2015	Open Vld
119	20150830_Dewaël; 'Ook vluchtelingen kunnen iets terugdoen, vaak willen ze niet liever'	2015	Open Vld
120	20150830_Gwendolyn Rutten over de taxshift en de asielcrisis - Interview De Tijd	2015	Open Vld

121	20150831_Willen we migranten dan 'parkeren' aan de zijlijn?	2015	Open Vld
122	20150908_Europa moet één worden, anders eindigen we helemaal zonder	2015	Open Vld
123	20150926_Open Vld pleit voor integratiecontract op maat	2015	Open Vld
124	20151020_Van Biesen; "Voor het jaareinde worden fiscale aftrekken voor asielzoekers zonder beroepsinkomsten onmogelijk gemaakt"	2015	Open Vld
125	20151021_Mensen in nood moeten geholpen worden. Dat moet menswaardig gebeuren en niet in een sfeer van criminalisering	2015	Open Vld
126	20151021_Vandenput; "Humanitaire hulp en controle buitengrenzen nodig op Balkan"	2015	Open Vld
127	20160106_"Rol van de vrouw moet ook sterker aan bod komen in inburgeringscursussen"	2016	Open Vld
128	20160202_Vakantiecentra die asielzoekers opvangen zullen niet gestraft worden	2016	Open Vld
129	20160224_Gabriëls; "Tijdelijke grenscontroles in West-Vlaanderen moeten vorming illegalenkampen vermijden"	2016	Open Vld
130	20160309_Dewael; "Over Europese waarden onderhandelen we niet, zeker niet op tapijtenmarkt Istanbul"	2016	Open Vld
131	20161012_Ontruiming Franse vluchtelingenkampen; Lahaye-Battheu roept minister Jambon in de Kamer op voorbereid te zijn	2016	Open Vld
132	20161026_Gabriëls; "Humanitaire visa zijn gunst, geen recht"	2016	Open Vld
133	20161207_Janssens bepleit kordate aanpak van agressieve transitmigranten	2016	Open Vld
134	20170404_Europees Parlement eist eindelijk een klaar en duidelijk humaan Europees asiel –en migratiebeleid	2017	Open Vld
135	20170624_Als we onze verantwoordelijkheid niet opnemen, zullen er nog duizenden Brahims verdwijnen	2017	Open Vld
136	20170920_Dewael; "Wie weigert asiel aan te vragen, plaatst zich buiten Conventie van Genève"	2017	Open Vld
137	20170927_Dewael; "Nu eengemaakt Europees migratiebeleid uittekenen"	2017	Open Vld
138	20150417_Twee Titanics per jaar in de Middellandse Zee	2015	sp.a
139	20150420_Blijven zeggen dat het onaanvaardbaar is, is niet genoeg	2015	sp.a
140	20150424_'Too little, too late.'	2015	sp.a
141	20150513_Europees plan voor opvang vluchtelingen kon beter	2015	sp.a
142	20150527_Bestraf smokkelaars zodat het hen raakt	2015	sp.a

143	20150708_Regering ontnemt middenveld hun stem	2015	sp.a
144	20150806_Geef vluchtelingen terug een toekomst	2015	sp.a
145	20150821_Meer inspanningen om vluchtelingen op te vangen	2015	sp.a
146	20150827_Niet polariseren, maar oplossingen zoeken.	2015	sp.a
147	20150827_Vluchtelingen menswaardig behandelen, zonder excuses!	2015	sp.a
148	20150903_Niet de oorlogsvluchtelingen, maar Ruttens beleid holt onze sociale zekerheid uit	2015	sp.a
149	20150905_Mensen in wanhoop en in nood moeten we helpen	2015	sp.a
150	20150908_De Conventie van Genève kan je niet negeren	2015	sp.a
151	20150911_Solidariteit moet het halen van angst	2015	sp.a
152	20150911_Vlaamse regering moet vluchtelingencrisis beter aanpakken	2015	sp.a
153	20150918_Spreid vluchtelingen volgens de grootte van de gemeente	2015	sp.a
154	20150921_N-VA misbruikt vluchtelingencrisis om sociale zekerheid uit te hollen	2015	sp.a
155	20150922_En nu de cijfers; kinderen op vlucht voor oorlog worden niet verleid door onze kinderbijslag	2015	sp.a
156	20150927_John Crombez; 'N-VA verkondigt platte praat'	2015	sp.a
157	20160203_Geen 'push backs' en geen quota, wel handelen nu het nog kan	2016	sp.a
158	20160225_Grenscontroles in De Panne	2016	sp.a
159	20160303_Waar gaan erkende vluchtelingen wonen, minister Homans	2016	sp.a
160	20160304_De mythe doorbroken; Griekenland uit Schengen als oplossing voor de vluchtelingencrisis	2016	sp.a
161	20160307_Onbehaaglijke feiten over de vluchtelingencrisis	2016	sp.a
162	20160920_Opinie; 'De vluchtelingenstroom is verminderd, maar het Europese asielsysteem is kapotgemaakt'	2016	sp.a
163	20160927_Hoe Theo Francken zichzelf constant tegenspreekt	2016	sp.a
164	20161107_Theo Francken is alleen creatief met de wet als het hem goed uitkomt	2016	sp.a
165	20170109_Waarom de spreiding van asielzoekers uit Griekenland een stuk beter zou kunnen	2017	sp.a
166	20170405_Francken en Homans laten Antwerps OCMW-voorzitter Duchateau spartelen	2017	sp.a

167	20170524_Niemand zet zijn kind op een boot tenzij de zee veiliger is dan het land	2017	sp.a
167	20171007_Aandacht voor jonge vluchtelingen en het jeugdwerk	2017	sp.a
169	20171013_Waarom zijn we vergleden naar een discours dat zo fatalistisch is over mensenrechten?	2017	sp.a
170	20150217_Exodus vanuit Kosovo bereikt ook ons land	2015	Vlaams Belang
171	20150417_Opvang vluchtelingen in eigen regio is een win-winsituatie	2015	Vlaams Belang
172	20150506_EU weigert kordaat grenzenbeleid	2015	Vlaams Belang
173	20150512_Vlaams Belang verzet zich tegen Europese quotaregeling voor immigranten	2015	Vlaams Belang
174	20150615_Jean Raspail; zijn tijd ver vooruit	2015	Vlaams Belang
175	20150722_Francken zwicht voor Europese immigratielobby	2015	Vlaams Belang
176	20150812_Francken = conciërge 'asielcentrum België'	2015	Vlaams Belang
177	20150903_'Push them back'; de enige oplossing	2015	Vlaams Belang
178	20150904_Vlaams Belang vraagt verbod om vluchtelingen bij voorrang onder te brengen in sociale woningen	2015	Vlaams Belang
179	20150907_Minstens 83 miljoen euro extra voor inburgering vluchtelingen; binnenkort nieuwe besparingsronde op komst	2015	Vlaams Belang
180	20150908_Filip Dewinter lanceert SPA-petitie	2015	Vlaams Belang
181	20150911_Organiseer een inschrijvingsstop voor vluchtelingen	2015	Vlaams Belang
182	20150911_Staatssecretaris Francken sluit noodopvang asielzoekers in Antwerpen niet uit	2015	Vlaams Belang
183	20150911_Tom Van Grieken roept Vlaamse regering op Vlaanderen niet te aantrekkelijk te maken als immigratiebestemming	2015	Vlaams Belang
184	20150923_Francken relateert uitspraken De Wever over Conventie van Genève; hoe geloofwaardig is N-VA nog	2015	Vlaams Belang
185	20151011_Grootste asielfactuur moet nog komen	2015	Vlaams Belang
186	20151017_De EU bepaalt, u betaalt	2015	Vlaams Belang
187	20151114_Tom Van Grieken in Knack	2015	Vlaams Belang
188	20151204_De Asielcrisis mondt uit in een asielchaos	2015	Vlaams Belang
189	20151209_Dwangsommen bewijzen failliet van asielbeleid	2015	Vlaams Belang
190	20151216_Homans zorgt voor nóg meer asielopvang	2015	Vlaams Belang
191	20151229_Het jaar van de asieltsunami	2015	Vlaams Belang

192	20151230_Geld voor vluchtelingen, maar niet voor bejaarden	2015	Vlaams Belang
193	20160108_Jobs voor vluchtelingen. Help eerst eigen mensen!	2016	Vlaams Belang
194	20160119_Schoolkinderen misbruikt door opengrenzenlobby	2016	Vlaams Belang
195	20160202_Asielcrisis kost Vlaanderen 121 miljoen euro extra	2016	Vlaams Belang
196	20160204_Stoere taal, laks beleid	2016	Vlaams Belang
197	20160321_Vluchtelingen krijgen voorrang bij sociale huisvesting	2016	Vlaams Belang
198	20160602_Immigratie; te veel is te veel	2016	Vlaams Belang
199	20160623_Nieuwkomersverklaring; veel geblaas, weinig wol	2016	Vlaams Belang
200	20160728_Genoeg geschaffd	2016	Vlaams Belang
201	20160806_Asielzoekers doen massaal beroep op gezinshereniging	2016	Vlaams Belang
202	20160908_Europese Unie deelt cash uit aan vluchtelingen in Turkije	2016	Vlaams Belang
203	20160909_Werkloze 55+'ers krijgen nauwelijks werkaanbiedingen van VDAB; Vlaams Belang roept hen op klacht in te dienen wegens discriminatie	2016	Vlaams Belang
204	20161002_Vlaams Belang Jongeren voeren actie aan Refugee Walk	2016	Vlaams Belang
205	20161020_Brusselse Hoofdstedelijke Regering : geen visie, geen ambitie, geen leiderschap (en dat zegt zelfs regeringspartij CD&V....)	2016	Vlaams Belang
206	20161124_Aantal Syriërs in werkloosheidsstatistieken bijna verzesdubbeld op vier jaar	2016	Vlaams Belang
207	20161201_Fregat Louise-Marie zette 172 opgevluchte "immigranten" af in Italië	2016	Vlaams Belang
208	20161230_België erkent recordaantal vluchtelingen	2016	Vlaams Belang
209	20170316_"Francken zou beter budget vragen voor terugkeer in plaats van voor opvang"	2017	Vlaams Belang
210	20170327_Vluchtelingenwerk Vlaanderen; extreem-linkse agitatie op kosten van belastingbetaler	2017	Vlaams Belang
211	20170404_Budget besteed aan kinderbijslag van vluchtelingen quasi verdubbeld op twee jaar tijd.	2017	Vlaams Belang
212	20170405_N-VA loopt Merkel opnieuw achterna	2017	Vlaams Belang
213	20170411_Mindswitch	2017	Vlaams Belang
214	20170426_Vlaams Belang heeft weinig begrip voor uitspraken van Geert Bourgeois da :wij meer inspanningen moeten leveren met betrekking tot integratie?	2017	Vlaams Belang
215	20170501_1 mei; 'Mensen besparen, zij graaien!'	2017	Vlaams Belang

216	20170508_Aantal asielaanvragen op niveau recordjaar 2015	2017	Vlaams Belang
217	20170514_Terugkeercijfers lager dan regering-Di Rupo	2017	Vlaams Belang
218	20170520_Hoog tijd om asielopvang om te vormen tot meer plaatsen in gesloten centra!	2017	Vlaams Belang
219	20170703_Recordaantal asielzoekers krijgt leefloon	2017	Vlaams Belang
220	20170706_Enerzijds, anderzijds; Francken bepleit take-backs, terwijl Belgische marine als veerdienst voor economische migranten fungeert	2017	Vlaams Belang
221	20170718_Europese Top; Belgische regering pleit uitdrukkelijk niet voor terugsturen migranten naar Afrika	2017	Vlaams Belang
222	20170905_Barbara Pas; "Echte vluchtelingen zijn best gebaat bij tijdelijke hervestiging in landen uit de eigen regio."	2017	Vlaams Belang
223	20170927_Gerolf Annemans; "Europese Commissie subsidieert massa-immigratie"	2017	Vlaams Belang
224	20171130_EU trekt extra 837 miljoen uit voor vluchtelingencrisis	2017	Vlaams Belang